

KŘESŤANSKÝ ŽIVOT

P. Gabriel Souček, OP.

1991

Zpracováno pro potřeby Katechetického kurzu v Hradci Králové

P. Gabriel Souček, OP.

KŘESŤANSKÝ ŽIVOT

V dnešní době a v našem prostředí nestačí říci: „Jsem věřící křesťan“; materialismus, ateismus a touha po pohodlném životě odmítají vše duchovní a nadpřirozené, ničí a odstraňují všechny spoje s minulostí, s věřícími lidmi, s náboženstvím a náboženskými projevy, a místo toho dávají člověku nesmyslnou namyšlenost, neuskutečnitelné utopie, prázdnotu života a po smrti nicotu.

Chci-li být opravdu křesťanem, musím mít jasno v koho věřím a co věřím. Musím to také umět stručně, jasně a důrazně vyjádřit.

Soubor otázek a odpovědí, který Ti dáváme do ruky, je stručnou pomůckou, jak si jasně formulovat základní otázky a jaká je jednoduchá a stručná odpověď. Nejde tu o definitivní a vybroušené dílo. Je to pracovní text pro potřebu sebevzdělání i pro potřebu katecheze a apoštolátu. Obsahuje tyto základní kapitoly:

1. Věřím v Boha.
2. Zachovávám Boží řád.
3. Žiji s Bohem.
4. Žiji rozumně a harmonicky.
5. Žiji liturgicky.
6. Očekávání Vykupitele.
7. Život Ježíše Krista.
8. Kristova církev.
9. Čtu Písmo svaté.
10. Žiji ve společenství svatých.

VĚŘÍM V BOHA

1. Kdo je Bůh?

Bůh je nejvyšší a nejdokonalejší bytost.

2. Jaký je Bůh?

Bůh je pouhý duch, je nestvořený, neviditelný, existuje sám od sebe.

3. Které jsou Boží vlastnosti?

Bůh je: věčný, všudypřítomný, vševědoucí, nejvyšší moudrý, všemohoucí, nejvyšší svatý, nejvyšší spravedlivý, nejvyšší dobrý, milosrdný a věrný.

4. Co nám Bůh o sobě zjevil?

Je jenom jeden Bůh ve třech božských Osobách.

5. Které jsou božské Osoby?

Božské Osoby jsou: Bůh Otec,
Bůh Syn,
Bůh Duch svatý.

6. Jak nazýváme společně tři božské Osoby?

Tři božské Osoby nazýváme Nejsvětější Trojice.

7. Může člověk pochopit tajemství života Nejsvětější Trojice?

Člověk nikdy nepochopí tajemství života Nejsvětější Trojice, ale bude je po celou věčnost obdivovat a bude nekonečně šťasten.

8. Jak vznikl svět kolem nás a celý vesmír?

Svět i celý vesmír stvořil Bůh.

9. Co znamená slovo „stvořit“?

„Stvořit“ znamená z ničeho učinit něco.

10. Koho ještě mimo viditelný svět stvořil Bůh?

Mimo viditelný svět stvořil Bůh ještě anděly a člověka.

11. Kdo je anděl?

Anděl je bytost – pouhý duch.

12. Jak nazýváme anděly, kteří se postavili proti Bohu, a byli jím svrženi?

Zavržení andělé se nazývají zlí duchové nebo ďábli.

13. Kdo je člověk?

Člověk je bytost, která má hmotné tělo a duchovou duši.

14. Jak Bůh stvořil člověka?

Bůh stvořil člověka tak, že v přírodě připravil jeho tělo, stvořil lidskou duši a spojil ji s tímto tělem. Vznikl člověk.

15. Jak vzniká člověk dnes?

Každý člověk dostává své tělo od rodičů, každou duši stvoří Bůh zvlášť a spojí ji s tímto tělem.

16. Proč nás Bůh stvořil?

Bůh nás stvořil ze své nekonečné dobroty.

17. Proč nás Bůh postavil do tohoto světa?

Bůh nás postavil do tohoto světa, abychom podle vůle Boží dobře žili a po smrti abychom s ním byli navěky šťastni.

18. Proč budeme věčně žít?

Budeme věčně žít, protože naše duše je pouhý duch, a proto nemůže zaniknout.

19. Stvořil Bůh ještě jiné živé bytosti mimo člověka?

Mimo člověka stvořil Bůh ještě zvířata a rostliny.

20. Jak se liší tyto živé bytosti od člověka?

Zvířata a rostliny nemají duchovou duši, nemají rozum, nemají vůli a zanikají smrtí.

21. Co znamená věřit v Boha?

Věřit v Boha znamená přijímat jako pravdu vše, co Bůh zjevil.

22. Co Bůh zjevil?

Bůh ve své dobrotě nám zjevil vše, co máme vědět a co máme konat, abychom po smrti byli s ním navěky šťastni.

23. Co znamená Boha milovat?

Boha milovat znamená ctít jej jako svého otce a řídit se jeho vůlí.

24. Co je hřích?

Hřích je vědomé a dobrovolné odmítnutí Božího řádu.

25. Jak poznáváme, co je Boží řád a zákon?

Boží řád a zákon poznáváme z náboženské výuky a z hlasu svědomí.

26. Co je svědomí?

Svědomí je Boží hlas vložený do naší duše.

27. Co činí svědomí?

Svědomí rozlišuje, co je dobré a zlé, vybízí nás k dobrému a varuje před zlem.

28. Co je milost posvěcující?

Milost posvěcující je Boží dar. Činí člověka svatým, Bohu milým, a otevře mu jedinou věčnou blaženost.

29. Co je milost pomáhající?

Milost pomáhající je Boží povzbuzování a posilování ke konání dobrého a varování se zlého.

30. Jak můžeme ztratit milost posvěcující?

Milost posvěcující ztrácíme těžkým hříchem.

31. Co učinili naši prarodiče Adam a Eva?

Naši prarodiče Adam a Eva neuposlechli Božího přikázání, těžce zhřešili a ztratili milost posvěcující pro sebe i své děti.

32. Co Bůh přislíbil našim prarodičům, když ztratili milost posvěcující a museli opustit ráj?

Bůh nenechal v beznaději naše prarodiče, slíbil, že pošle Vykupitele, který dá Bohu dostiučinění za hřích a otevře znovu člověku pramen milosti posvěcující.

33. V jakém vztahu k Bohu přichází každý člověk na tento svět?

Každá lidská duše je stvořena Bohem, ale není v milosti posvěcující, prarodiče nám tuto milost nepředali.

34. Přišel už slíbený Vykupitel nebo jej máme ještě čekat?

Vykupitel už přišel. Je to Ježíš Kristus.

35. Co je třeba každému člověku činit, aby se mu dostalo daru milosti posvěcující?

Má-li být člověk opět v milosti posvěcující, musí věřit, že Ježíš Kristus, Syn Boží, je pravý a skutečný Vykupitel, a musí přijmout jeho křest.

36. Kdo je Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus je jednorozený Syn Boží, který se pro nás stal člověkem.

37. Jak se stalo toto spojení druhé Božské Osoby s lidskou přirozeností?

Panna Maria počala svého božského Syna z Ducha svatého.

38. Kdy přišel Ježíš Kristus na svět?

Ježíš Kristus přišel jako Bohočlověk na tento svět před 2.000 léty v Palestině. Narodil se v Betlémě. Se svou matkou Pannou Marií a pěstounem Josefem žil krátký čas v Betlémě, v Egyptě a potom většinu svého života v Nazaretě v severní části Palestiny.

39. Kdy Ježíš Kristus začal svoji veřejnou činnost?

Ježíš Kristus veřejně vystoupil až ve svých třiceti letech.

40. V čem spočívala veřejná činnost Ježíše Krista?

Ježíš Kristus nejprve vysvětloval, že se naplnila doba příchodu Vykupitele. Dále zjevoval lidem další nadpřirozené pravdy o Bohu a člověku.

41. Jakými důkazy potvrzoval svoji pravost?

Ježíš Kristus potvrzoval svoji pravost, že je Vykupitelem, že je Božím Synem, svatým životem a zázraky: uzdravoval nemocné, sytil hladové, vymítal zlé duchy a křísil mrtvé.

42. Jak dovršil Ježíš Kristus vykoupení člověka?

Ježíš Kristus dovršil vykoupení člověka svou smrtí na kříži.

43. Kdy byl Ježíš Kristus ukřižován?

Ježíš Kristus byl po třech letech veřejné činnosti o židovských Velikonocích zajat v Jeruzalémě, odsouzen a ukřižován.

44. Proč nebyl Ježíš Kristus představiteli židovského národa přijat, ale odmítnut a odsouzen?

Židovští představitelé – učitelé zákona, farizeové a starší – nepřijali Krista jako Vykupitele, protože nechtěli přijmout jeho nauku o lásce k Bohu a lidem.

45. Z čeho byl Ježíš Kristus obžalován?

Ježíš Kristus byl obžalován jako rouhač – vydává se prý za Božího Syna, a jako buřič – chce prý zničit státní moc.

46. Kdo vynesl rozsudek smrti a dal Ježíše ukřižovat?

Ježíše Krista odsoudil a dal ukřižovat římský prokurátor Pontius Pilatus.

47. Kde byl Ježíš Kristus ukřižován?

Ježíš Kristus byl ukřižován v blízkosti jeruzalémských hradeb na místě zvaném Golgota.

48. Co je největším důkazem, že Ježíš Kristus je pravý Bůh i člověk, skutečný Vykupitel a Spasitel člověka?

Největší důkaz o sobě vydal Ježíš Kristus tím, že po smrti na kříži a uložení do hrobu svou mocí vstal z mrtvých ve svém oslaveném těle.

49. Kdy se tyto události staly?

Ježíš Kristus byl ve svých třiceti třech letech o židovských Velikonocích ve čtvrtek večer zatčen. V pátek byl souzen, bičován a kolem poledne ukřižován. Kolem třetí hodiny odpoledne zemřel. Ještě ten den bylo jeho tělo uloženo do skalního hrobu. Z mrtvých vstal v časných ranních hodinách v neděli.

50. Co znamená vstát z mrtvých?

Vstát z mrtvých znamená, že Ježíš Kristus vlastní mocí spojil svoji duši opět s tělem a vyšel z uzavřeného hrobu.

51. Co Ježíš Kristus vykonal svým utrpením a smrtí?

Ježíš Kristus svým utrpením a smrtí na kříži podal oběť dostiučinění za veškerý lidský hřích, a otevřel tak pramen milosti pro každého člověka.

52. Kde byl Ježíš Kristus po svém zmrtevýchvstání?

Ježíš Kristus po svém zmrtevýchvstání byl ještě 40 dní v tomto našem světě.

53. Kdo se mohl po Kristově zmrtevýchvstání s ním osobně setkat?

Po svém zmrtevýchvstání se Ježíš Kristus zjevoval jen určitým lidem.

54. Co Ježíš Kristus učinil po 40 dnech od svého zmrtevýchvstání?

Ježíš Kristus po 40 dnech opustil zemi – vstoupil na nebesa a usedl po pravici Boha Otce.

55. Co znamená „usedl po pravici Boha Otce“?

„Usedl po pravici Boha Otce“ znamená, že Ježíš Kristus je nejen pravý člověk, ale zároveň je druhou Božskou Osobou.

56. Kdo sestoupil desátý den po Kristově nanebevstoupení na apoštoly?

Desátý den po Kristově nanebevstoupení sestoupil na apoštoly Duch svatý.

57. Kdo je Duch svatý?

Duch svatý je třetí Božská Osoba Nejsvětější Trojice; je roven Otci i Synu.

58. Proč sestoupil Duch svatý s nebe?

Duch svatý sestoupil s nebe, aby rozdělával milosti, které pro nás zasloužil Ježíš Kristus.

59. Komu na zemi svěřil Ježíš Kristus prostředky ke spáse člověka?

Prostředky ke spáse člověka svěřil Ježíš Kristus své církvi.

60. Co je církev?

Církev je společenství všech, kdo byli pokřtěni a věří vše, co Bůh zjevil skrze Ježíše Krista.

61. Jak Ježíš Kristus založil církev?

Ježíš Kristus založil církev tím, že ustanovil její představené a přikázal lidem, aby je poslouchali.

62. Jaké vlastnosti má církev Ježíše Krista?

Církev Ježíše Krista je: jedna, všeobecná, apoštolská a svatá.

63. Jak dlouho bude církev trvat?

Církev bude trvat až do konce světa.

64. Může být spasen, kdo nechce patřit ke Kristově církvi?

Kdo nechce patřit ke Kristově církvi, nemůže být spasen.

65. Proč nemůže být spasen člověk, který nechce patřit ke Kristově církvi?

Nemůže být spasen proto, že církev je jediným prostředkem, který Ježíš Kristus ustanovil k naší spáse.

66. Kdo tvoří společenství svatých?

Ve společenství svatých jsou všichni věřící lidé na zemi, duše v očistci a svatí v nebi.

67. Co znamená „společenství svatých“?

„Společenství svatých“ znamená, že všichni se navzájem milují, pomáhají si a jednou budou všichni společně, nekonečně šťastni.

68. Jaká skutečnost stojí před každým člověkem, ať ji chce přijmout, nebo ne?

Každému člověku je souzeno, že jednou zemře.

69. Co je smrt?

Smrt je odloučení duše od těla.

70. Co se stane po smrti s tělem?

Po smrti se tělo rozpadne podle zákonů, které platí v přírodě.

71. Co se stane s lidskou duší po smrti?

Lidská duše dále existuje. Člověk žije dál.

72. Co se stane po úplném odloučení duše od těla?

Jako je pro každého člověka nevyhnutelná smrt, tak také každý člověk bude po smrti souzen z celého svého života.

73. Jaký bude výsledek tohoto soudu?

Člověk, který zemřel v milosti posvěcující, půjde do věčné blaženosti – nebe.

Člověk, který svou vůlí odmítl milost posvěcující a zemřel ve svém hříchu, bude zavržen – půjde do pekla.

74. Co bude s lidmi, kteří nebudou zavrženi, ale ještě nejsou bez hříchů, aby byli ihned přijati do nebe?

Takoví lidé přijdou do očistce.

75. Co je nebe?

Nebe je stav věčné blaženosti. Člověk bude patřit na Boha, bude prost všeho zla a bude ve společenství všech spasených lidí, a andělů.

76. Co je peklo?

Peklo je stav zavržení. Zavržení lidé nebudou vidět Boha, nebudou nikoho milovat a nebudou nikým milováni. Budou úplně sami. Budou věčně nespokojeni a nešťastni.

77. Co je očistec?

Očistec je stav, kdy lidská duše je utrpením očištěna od náklonnosti ke hříchu, a učí se dokonalé lásce.

78. Co bude na konci lidského věku?

Na konci lidského věku Bůh vzkřísí všechny lidi.

Všichni spasení s tělem oslaveným budou v nebi.

Všichni zavržení s tělem poznamenaným hříchem budou v pekle.

79. Šest základních pravd, které má každý křesťan znát a věřit:

1. Je jeden Bůh, který stvořil všechny věci a řídí a zachovává celý svět.
2. Bůh je spravedlivý soudce, který dobré odměňuje a zlé trestá.
3. Jsou tři Božské Osoby: Otec, Syn a Duch svatý.
4. Druhá Božská Osoba, Ježíš Kristus, se stal člověkem, aby nás svou smrtí vykoupil a na věky učinil šťastnými.
5. Lidská duše je nesmrtelná.
6. Milost Boží je k spasení nevyhnutelná potřeba.

80. Apoštolské vyznání víry:

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.
I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;

vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.
Věřím v Ducha svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla
a život věčný.
Amen.

ZACHOVÁVÁM BOŽÍ ŘÁD

1. Jak poznáváme, co je Boží řád a zákon?

Boží řád a zákon poznáváme z náboženské výuky a z hlasu svědomí.

2. Komu svěřil Ježíš Kristus náboženskou výuku?

Ježíš Kristus svěřil náboženskou výuku své církvi, zvláště pak apoštolům a jejich nástupcům – papežům, biskupům a kněžíům.

3. Na jakém základě spočívá veškerý Boží řád?

Veškerý Boží řád spočívá na lásce.

4. Jak zní první a největší přikázání Božího řádu?

První a největší přikázání Božího řádu je:
Milovat budeš Pána Boha svého,
z celého srdce svého,
z celé duše své a
ze vši mysli své.

5. Jak zní druhé největší přikázání Božího řádu?

Druhé přikázání je podobné prvnímu:
Milovat budeš bližního svého jako sebe
samého.

6. Proč máme Boha milovat nade všechno?

Boha máme milovat nade všechno,
■ protože nás: nesmírně miluje,
■ protože nás: stvořil, vykoupil a posvětil,
■ protože nás: zachovává, zahrnuje neustálými dobrodiními a je k nám milosrdný.

7. Jak máme svoji lásku oplácet Bohu?

Boha milujeme, když zachováváme jeho vůli.

8. Kdo je naším bližním?

Naším bližním je každý člověk bez výjimky, i nepřítel.

9. Proč máme milovat svého bližního?

Svého bližního máme milovat, protože i on je dítkem Božím jako my.
Je stejně milován jako my.
Je mu stejně nabídnuta věčná blaženost jako nám.

10. Jak bližního milujeme?

Bližního milujeme:

- že mu přejeme dobré, zvláště věčnou spásu;
- že mu odpouštíme;
- že mu pomáháme;
- že se za něj modlíme.

11. Kde je více rozveden Boží zákon?

Boží zákon je více rozveden v Desateru Božích přikázání.

12. Co obsahuje Desatero Božích přikázání?

Stručný obsah Desatera Božích přikázání je:

1. V jednoho Boha budeš věřit.
2. Nezneuctíš jméno Boží.
3. Budeš světit den Páně.
4. Budeš ctít svého otce i matku.
5. Nezabiješ.
6. Nedopustíš se hříchu nečistoty.
7. Nebudeš krást.
8. Nebudeš lhát.
9. Nebudeš toužit po ženě bližního.
10. Nebudeš toužit po jeho majetku.

13. Co přikazuje první přikázání?

První přikázání nás poučuje, že máme:

- v Boha věřit,
- v Boha doufat a
- Boha milovat.

14. Co znamená, věřit v Boha?

Věřit v Boha znamená, přijímat jako pravdu vše, co Bůh zjevil.

15. Jak svoji víru v Boha projevujeme?

Víru v Boha projevujeme tím,

- že ji vyznáváme
- a činíme to, co nás učí.

16. Jak hřešíme proti víře v Boha?

Hřešíme proti víře v Boha, když:

- pochybujeme o věcech víry,
- mluvíme proti víře,
- zapíráme víru,
- od víry odpadneme.

17. Proč lidé odpadají od víry?

Nejčastější příčinou odpadu od víry je:

- sobectví,
- pohodlný život,
- nezájem o modlitbu.

18. Co znamená v Boha doufat?

V Boha doufat znamená pevně očekávat, že nám Bůh dá vše, co slíbil.

19. Co nám Bůh slíbil?

Bůh nám slíbil:

- že nám odpustí naše hříchy,
- že nám dá potřebné milosti,
- že vyslyší naše modlitby,
- že nás vezme do nebe.

20. Proč máme v Boha doufat?

V Boha máme pevně doufat, protože je všemohoucí, dobrý a věrný.

21. Kdy hřešíme proti naději?

Proti naději hřešíme, když nevěříme v Boží příslibení, když chceme místo věcí Božích věci lidské a malicherné.

22. Co ještě přikazuje první přikázání Boží?

První přikázání nám ještě ukládá, Bohu se klanět a k Bohu se modlit.

23. Co znamená, Bohu se klanět?

Bohu se klanět, znamená, Boha uznávat za nejvyššího Pána, jemu prokazovat nejvyšší úctu a svou vůli jemu podřizovat.

24. Které hříchy jsou proti úctě a klanění se Bohu?

Proti úctě Boží hřeší:

- kdo Boha popírá, neuznává, proti němu bojuje, kdo je pyšný,
- kdo odmítá náboženský život a modlitbu.

25. O čem nás poučuje druhé přikázání Boží?

Z pýchy nebo lehkovážnosti nesmíme urážet Boží majestát a znevažovat, co je svaté.

26. Kdo se dopouští urážky Božího majestátu?

Boží majestát uráží:

- kdo lehkovážně nebo posměšně užívá Božího jména;
- kdo kleje;
- kdo se rouhá;
- kdo křivě přísahá;
- kdo nedodrжуje Bohu dané sliby.

27. Co ještě přikazuje druhé přikázání Boží?

Druhé přikázání nás poučuje, že se dopouští urážky Boží ten, kdo znevažuje Boží světce nebo Bohu zasvěcené věci.

28. Kdo také hřeší proti druhému přikázání?

Proti druhému přikázání také hřeší:

- kdo pohrdá nebo zesměšňuje světce, zvláště Pannu Marii;
- kdo zesměšňuje nebo ničí Bohu zasvěcená místa, kostely, kaple, hřbitovy;
- kdo pohrdá, zesměšňuje a ničí posvátné věci, kříže, sochy, obrazy.

29. Co obsahuje třetí přikázání?

Třetí přikázání nám přikazuje zasvětit Bohu den Páně – neděli.

30. Co znamená zasvětit den Bohu?

Zasvětit den Bohu, znamená, věnovat se ten den více Božím věcem než pozemským.

31. Co máme dělat v den Páně = neděli?

V den Páně, v neděli, jsme přítomni na celé mši svaté.

Modlíme se společně i sami.

Čteme Písmo svaté a duchovní četbu.

Věnujeme se dobrým skutkům.

32. Čeho je třeba se vstříhat v den Páně?

V neděli, pokud můžeme, nekonáme žádnou práci, která by nás plně odváděla od Boha.

33. Jsou ještě jiné dny stejným způsobem zasvěceny?

Mimo neděle jsou Bohu zasvěceny tzv. „zasvěcené svátky“.

34. Kdo hřeší proti třetímu přikázání?

Proti třetímu Božímu přikázání hřeší:

- kdo znesvěcuje neděli nezájmem o sváteční den, bohoslužbu a modlitbu;
- kdo zbytečně a ze sobeckých zájmů těžce pracuje nebo sportuje;
- kdo se oddává jenom smyslovému pohodlí a blahobytu;
- kdo ruší neděle a svátky;
- kdo znemožňuje druhým lidem, aby je mohli světit;
- kdo sám sebe nebo druhé tak zaměstnává, aby neměli čas věnovat se Bohu.

35. Co přikazuje čtvrté přikázání Boží?

Čtvrté přikázání Boží nás poučuje o vděčnosti a úctě k rodičům, dobrodincům a představeným.

36. Proč je v tomto přikázání zdůrazněna vděčnost a úcta k rodičům?

Čtvrté přikázání přikazuje vděčnost a úctu rodičům, protože po Bohu jsou našimi největšími dobrodinci: dali nám pozemský život.

37. Proč toto přikázání zdůrazňuje i vděčnost a úctu všem dobrodincům?

Vděčností a úctou dobrodincům vzdáváme vděčnost a úctu původci všeho dobra, Bohu.

38. Co ještě obsahuje čtvrté přikázání?

Mimo vděčnost a úctu přikazuje čtvrté přikázání ještě poslušnost rodičům a každé spravedlivé autoritě.

39. Proč Bůh žádá na člověku poslušnost vůči představeným?

Poslušností představeným vyjadřujeme poslušnost Bohu.

40. Kdy nesmíme představené i rodiče poslechnout?

Nesmíme poslechnout představené i rodiče, když na nás žádají nebo nám přikazují něco, co je hříšné, co je proti Božímu řádu a zákonu.

41. Kdo hřeší proti čtvrtému přikázání Božímu?

Proti čtvrtému Božímu přikázání hřeší:

- kdo neposlouchá a nemá v úctě rodiče;
- kdo jimi pohrdá;
- kdo se o ně nestará, zvláště ve stáří;

- kdo neodplácí dobro dobrem, ale je sobec;
- kdo se nechce podřídit spravedlivé autoritě.

42. Jaký smysl má páté přikázání: „Nezabiješ!“?

Přikázání „Nezabiješ!“ chrání život a zdraví každého člověka bez výjimky.

43. Co vše je zahrnuto pod tímto přikázáním?

Páté přikázání zakazuje svévolně:

- druhého člověka zabít;
- druhému člověku ničit zdraví a týrat ho;
- zničit lidský plod v matčině těle;
- ničit životní prostředí;
- ničit zdravotní a bezpečnostní zařízení;
- nedodržovat zdravotní a bezpečnostní nařízení a předpisy;
- spáchat sebevraždu;
- ničit si a kazit zdraví kouřením, alkoholem a narkotiky;
- brát druhému člověku jeho čest;
- svádět druhého ke zlému;
- druhého člověka nenávidět, závidět mu a žárlit na něj;
- druhému člověku přát zlo, zvláště věčné zavržení.

44. Proč je těžkým hříchem zničení plodu v mateřském těle?

Když matka počne dítě, počíná člověka! Bůh stvořil jeho duši a jeho tělo za pomoci matčina těla se začíná vyvíjet a růst. Je to už člověk! Jakýkoli zásah, aby se plod nevyvíjel a nenarodil, je vražda člověka!

45. Proč je pátým přikázáním zakázána sebevražda?

Páté přikázání zakazuje sebevraždu, protože život je dar Boží a jedině On rozhoduje, kdy a jak opustíme svět.

46. Proč je pátým přikázáním zakázána eutanázie, tj. ukončení života druhého člověka ze soucitu?

Eutanázie je stejně těžkým hříchem jako vražda, sebevražda a interrupce. Pánem lidského života je jedině Bůh. Jakýkoliv zásah do tohoto Božího práva je hřích. Trpí-li člověk mnoho a dlouho před smrtí, je to k jeho dobru: může získat odpuštění

svých hříchů a odpykat tresty, které zasloužil. Kdo jej vidí trpět, mají zpytovat svůj život, aby sami unesli nevyzpytatelné úradky Boží. Mají příležitost obnovit svou víru a důvěru v nekonečného, ale milujícího Boha.

47. Jaký je smysl šestého přikázání?

Šesté přikázání nás chrání před hříchy smyslnosti.

48. Proč jsou hříchy proti smyslnosti hříchy proti Božímu řádu?

Smyslový prožitek provází činnost lidské přirozenosti, ale v důsledku dědičné viny přirozenost žádá své naplnění proti Božímu řádu, vlastnímu rozumu a vůli. Smyslový prožitek se stává jediným cílem, člověk slouží smyslnosti.

49. Které jsou kořeny hříchů smyslnosti?

Kořeny hříchů smyslnosti jsou dva: vlastní biologická přirozenost a sexualita.

50. K čemu tíhne dědičným hříchem narušená přirozenost?

Přirozenost narušená dědičným hříchem tíhne k nemírnosti v jídle, pití a blahobytu.

51. K čemu tíhne dědičným hříchem narušená sexualita?

Dědičným hříchem narušená sexualita hledá a žádá své naplnění ve fantazii, sebeukájení, v sexuálním styku i mimo legitimní manželství.

52. Proč se hříchy smyslnosti nazývají hříchy nečistoty?

Hříchy nečistoty nejen zatemňují rozum, ale pošlapávají důstojnost člověka, snižují ho pod úroveň nerozumného zvířete, které se řídí Bohem danými instinkty.

53. Kdo hřeší proti šestému přikázání?

Proti šestému přikázání hřeší:

- kdo zaměřil celý svůj život na prožívání blahobytu;
- kdo vidí a chce smysl svého života naplňovat sexuálními prožitky.

54. Proč blahobyť, tj. dobré jídlo, pití, bydlení, zábavy, bezstarostnost mohou být v rozporu s Božím řádem?

Kdyby blahobyť vedl člověka k větší lásce k Bohu, účinnější lásce k potřebnému a

trpícímu bližnímu, nebyl by hříchem, ale ctností. Ve skutečnosti se stává pravý opak, pro blahobyť zapomene člověk na Boha, odmítá jeho přikázání, nadpřirozenou víru a posmrtný život, stává se uzavřeným sobcem a materialistou. Bližní, zvláště potřebný a trpící, je pro něj přítěží, nemá ho rád a pohrdá jím.

55. Jaký smysl má sexualita v Božím řádu?

Bůh stanovil sexuální život se všemi jeho projevy, potřebami a naplněním, aby na svět přicházeli další zdraví lidé. Z toho plyne, že plný sexuální život je vyhrazen jen legitimnímu manželství. Co je mimo ně, není v pořádku, není dovoleno, velmi často se stává hříchem.

56. Jaký hřích ještě velmi často souvisí se šestým přikázáním?

Se šestým přikázáním často souvisí hřích pohoršení a hřích podílu na cizím hříchu.

57. Co je hřích pohoršení?

Hřích pohoršení je takové jednání, které druhého člověka svádí z cesty pravdy, dobra a Božího řádu.

58. Co je cizí hřích?

Cizí hřích nebo podíl na cizím hříchu je takové jednání, kdy sice člověk sám nekoná, ale jednání druhého člověka podporuje.

Může to být:

- schvalování hříchu;
- souhlas s hříchem;
- spoluúčast na hříchu;
- ochrana hříšného jednání;
- obrana hříšného jednání nebo myšlení;
- vychvalování a propagace hříchu.

59. Jaký je smysl přikázání „Nepokradeš!“?

Sedmé přikázání chrání majetek soukromý i veřejný.

60. Je pravda, že soukromý majetek je zdrojem sociální nespravedlnosti?

Sociální spravedlnost není proto, že lidé mají různý majetek, ale proto, že lidé odmítají Boží řád a nastolují sobectví jednotlivce nebo kolektivu.

61. Může mít člověk soukromý majetek?

K nezadatelnému právu svobodného člověka patří i právo na soukromý majetek.

62. Proč má člověk právo na soukromý majetek?

Tím, že člověk má „svůj“ majetek, může projevovat svoji osobnost, vůli, dobrotu, podnikavost, milosrdenství a všechny ostatní dobré vlastnosti. V opačném případě se stává jen nástrojem kolektivu, přestává být svobodným člověkem, ale stává se skutečným otrokem. Stejně to platí o soukromém majetku nevýdělečných sdružení a církve. Jsou-li hospodářsky závislé na komkoliv, jsou mu i podřízeny.

63. Co je veřejný majetek?

Veřejný majetek není jen společný majetek, je navíc prostředkem, který slouží všem.

64. Jak máme zacházet s majetkem?

Každý člověk je povinen soukromý i veřejný majetek uchovávat, konat jím dobré skutky, v pořádku ho předat další generaci.

65. Kdo hřeší proti sedmému přikázání?

Proti sedmému přikázání hřeší:

- kdo krade, podvádí, neplatí dluhy, poškozují cizí majetek;
- kdo rozmrhává majetek, kdo jím koná dobré skutky;
- kdo jej raději ničí, než aby ho předal potřebným lidem;
- kdo sobecky soustřeďuje majetek jen pro sebe, svoji rodinu nebo svoji skupinu;
- kdo uznává jen kolektivní majetek a popírá právo na vlastnění soukromého majetku odpovídajícího svobodě a důstojnosti člověka;
- kdo z majetku vytváří nástroj moci nad druhým člověkem.

66. Co musí učinit ten, kdo cizí majetek zcizil, poškodil nebo ztratil?

Člověk, který učinil škodu na majetku druhého člověka, tak jako na veřejném majetku, je povinen škodu nahradit.

67. Co Bůh zapovídá osmým přikázáním: „Nebudeš lhát!“?

Přikázáním „Nebudeš lhát!“ Bůh zapovídá hříchy proti pravdě a cti bližního.

68. Co je pravda?

Pravda je shoda existující skutečnosti s naším poznáním a vyjadřováním.

69. Co je lež?

Lež je vědomá snaha tuto shodu popírat nebo deformovat.

70. V čem je zloba lži?

Zloba lži je v tom, že vydává za skutečnost, co vlastně není nebo nemůže být.

71. Kdy bylo poprvé použito lži?

Na počátku v ráji obelhal ďábel Evu. Navedl jí, že neposlušností získá to, na co nemá právo.

72. Jaké jsou důsledky lži?

- Lež bere člověku poznání Boha a jeho spravedlnosti.
- Lež zatemňuje nebo bere člověku smysl jeho života.
- Lež poškozují nebo i ničí život bližního.

73. Jaké jsou hříchy proti pravdě?

Proti pravdě hřeší:

- kdo z odporu nebo nenávisti k Božímu řádu tento řád popírá, deformuje, vysmívá se mu nebo místo něj uplatňuje svoji lidskou představu;
- kdo ničí, zamezuje cesty a možnosti k poznání skutečnosti a pravdy;
- kdo brání druhému člověku, aby se dopracoval celé pravdy;
- kdo zneužívá společných i soukromých prostředků, aby druhého člověka svedl z cesty k celé pravdě, k pravdě o Bohu a o Božím řádu.

74. Které jsou další hříchy proti osmému přikázání?

Proti osmému přikázání se prohřešuje:

- kdo lže – mluví, o čem ví, že není pravda;
- kdo bližního neprávem podezívá nebo osočuje;
- kdo bližního pomlouvá;
- kdo bližního ze zloby udává.

75. Kdo je udavač?

Udavač je člověk, který z prospěchu, zloby, nenávisti i hlouposti sděluje držitelům moci skutečnosti o bližním, které jsou nebo mohou být úřady použity k poškození bližního.

76. Jaké jsou důsledky udavačství?

Udavačství je odporným hříchem proti lásce k bližnímu.

- Poškozuje čest a důstojnost člověka.
- Může být příčinou škody na majetku, zdraví a životě bližního.
- Může způsobit diskriminaci, pronásledování i smrt bližního.

77. Jaký smysl má deváté přikázání: „Nebudeš toužit po ženě bližního!“?

Deváté přikázání chrání lásku manželů, rodinu a rodinný život.

78. V čem je podstata zla, proti kterému mluví deváté přikázání?

Lidská smyslnost a sexualita je slepá síla. Není-li řízena rozumem a podle Božího řádu, je schopna rozdvojit manžely, vzít dětem rodiče a rozbít rodinu.

79. Kdo hřeší proti devátému přikázání?

Proti devátému přikázání hřeší:

- kdo jakýmkoliv způsobem a pod jakoukoli záminkou odvádí muže ženě a ženu muži;
- kdo propaguje, uplatňuje, uzákoňuje manželství jen jako partnerství bez trvalého závazku;
- kdo odmítá, pohrdá, zesměšňuje Boží příkaz: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“
- kdo se dopouští manželské nevěry.

80. Jaké jsou důsledky manželské nevěry?

Nejvíce doplácejí na nedbání devátého přikázání děti. Ztrácejí rodiče, ztrácejí rodinu, rodinnou harmonii a domov.

Přelétaví rodiče nenajdou v životě zidealizované štěstí a budou nespokojeni.

Lidská společnost – stát – se začíná rozpadat, protože se rozpadla jeho základní buňka – rodina.

81. Co žádá desáté přikázání?

Desáté přikázání „Nebudeš toužit po majetku svého bližního!“ znovu připomíná a chrání právo bližního na majetek.

82. Jaké se skrývá nebezpečí v touze po majetku bližního?

Pokoušení zmocnit se majetku není vždy jen hromadění hmotných věcí, ale je prostředkem k moci a ovládnutí druhých.

83. Kdo hřeší proti desátému přikázání?

Proti desátému přikázání hřeší:

- kdo upírá druhému člověku právo na osobní majetek a způsob života;
- kdo propaguje, uplatňuje, přikazuje kolektivizaci hmotných prostředků jako prostředek mocenské síly;
- kdo používá nouze bližního k jeho ovlivňování, ovládnutí a ponižování;
- kdo šíří, podporuje a schvaluje sociální závist, nenávist a revoluci.

84. Co zahrnuje a stanovuje Boží mravní řád?

Mravní řád zahrnuje veškeré lidské jednání, a to: myšlenky, vnitřní hnutí a vnější činnost. Stanoví, co je v souladu nebo nesouladu s Božím ustanovením, co je dobré a co je zlé.

85. Jaký je vztah člověka k tomuto mravnímu řádu?

Člověk je povinen celý tento řád po celý život zachovávat.

86. Proč je člověk povinen tento mravní řád zachovávat?

- Člověk je povinen tento řád zachovávat, protože ho dal Bůh, který je nejvyšší dokonalý, moudrý a spravedlivý.
- Protože vede člověka k Bohu.
- Zachováváním tohoto řádu získává člověk zásluhy a odměnu.
- Odmítáním tohoto řádu svolává na sebe člověk tresty zde i po smrti.

87. V čem je svoboda člověka?

Člověk může tento řád přijmout a zachovávat nebo jej ignorovat a odmítat. Člověk si však nemůže vybrat, co chce a co nechce.

88. Co je vina a trest?

Vina je urážka zákonodárce.

Trest je náhrada za škodu způsobenou nezachováváním zákona.

89. Proč musí být trest?

Vina je porušením lásky, která může být pro lítost odpuštěna. Škoda, která byla způsobena, musí být ze spravedlnosti nahrazena; proto i trest.

90. Může být lidské jednání nelišné?

Žádné lidské jednání, ať v myšlenkách, vnitřních hnutích nebo vnějších činech, nemůže být nelišné. Je buď mravně dobré nebo zlé. Buď je v souladu s Božím ustanovením, nebo je proti. Buď je záslužné, nebo trestuhodné.

91. Co je hřích?

Hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona.

92. Kdo se dopouští těžkého hříchu?

Těžkého hříchu se dopouští, kdo přestupuje Boží zákon ve věci důležité, a to zcela dobrovolně a s jasným poznáním, že hřeší.

93. Proč je těžký hřích pro člověka největším zlem?

Těžký hřích je pro člověka největším zlem, protože ho zbavuje milosti posvěcující. Člověk ztrácí všechny předešlé zásluhy pro nebe a uvaluje na sebe tresty časné i věčné.

94. Proč se máme varovat i každého lehkého hříchu?

- Každý lehký hřích je urážkou Boha.
- Častý lehký hřích může vést k hříchu těžkému.
- I lehkým hříchem uvaluje na sebe člověk tresty.

95. Proč někdy nazýváme těžký hřích hříchem smrtelným?

Smrtelným hříchem nazýváme hřích proto, že tímto hříchem je člověk skutečně duchovně mrtev. Odmítl Boží milost a odmítá i život s Bohem. Je před Bohem mrtev.

96. Které hříchy jsou proti Duchu svatému?

Hříchy proti Duchu svatému zvláštním způsobem znevažují Boží lásku. Jsou to:

- těžce hřešit, a spoléhat na milosrdenství Boží;
- zoufat nad Božím milosrdenstvím;
- odpírat poznané křesťanské pravdě;
- nepřát a závidět bližnímu milost Boží;
- být zatvrzelý ke spasitelnému napomenutí;
- setrvat v nekajícnosti až do smrti.

97. Co je rozhřešení?

Rozhřešení je odpuštění viny hříchu.

98. Co jsou odpustky?

Odpustky – jsou prominutí trestů za hříchy.

99. Může získat odpustky ten, kdo kajícně nelituje svých hříchů?

Odpustky nemůže získat ten, komu nebyla prominuta vina hříchu.

100. Proč katolická církev trvá na „přísném“ a jednoznačném výkladu Božího zákona?

Boží moudrost stanovila, co je třeba člověku konat a čeho se varovat. Katolická církev tento řád z pověření Krista předává a ohlašuje. Mravní řád dal Bůh, a žádný člověk si jej nemůže přizpůsobovat podle svých představ a přání.

ŽIJI S BOHEM

1. Co znamená, žít s Bohem?

Žít s Bohem znamená žít v milosti Boží.

2. Co je to milost Boží?

Milost Boží je skutečná, účinná a nadpřirozená přítomnost Boží lásky v naší duši.

3. Co se děje milostí posvěcující?

Milostí posvěcující jsme pozdviženi do samého středu lásky Nejsvětější Trojice.

4. Co působí milost pomáhající?

Milostí pomáhající je náš rozum osvětčován, aby viděl nadpřirozené pravdy, a vůle je posilována, aby chtěla a konala dobro v tomto nadpřirozeném světle.

5. V jakém stavu přichází člověk na svět?

Každý člověk přichází na svět bez milosti posvěcující.

6. Co je příčinou, že se člověk narodí bez milosti posvěcující?

Každý člověk nese od prvopočátku své existence na své duši dědičnou vinu.

7. Jak tato dědičná vina vznikla?

První člověk byl stvořen a žil v milosti posvěcující. Dopustil se těžkého hříchu pýchy a neposlušnosti, a ztratil tak pro sebe i všechny své potomky stav milosti posvěcující.

8. Kdo jediný mohl toto napravit?

Tento stav mohl napravit jedině Vykupitel = Ježíš Kristus = Bohočlověk tím, že žil lidský život a dobrovolně podstoupil smrt na kříži.

9. Jak může člověk opět získat milost posvěcující?

Milost posvěcující může člověk získat:
Uvěří-li v Krista.
Přijme jeho křest a
řídí se jeho evangeliem.

10. Jak člověk ztratí milost posvěcující?

Milost posvěcující ztrácí člověk každým těžkým hříchem.

11. Jaké dal prostředky Ježíš Kristus k zachování, rozmnožení a znovuzískání milosti?

Jako pramen milostí stanovil Kristus svátosti.

12. Které svátosti ustanovil Ježíš Kristus?

Křesťanstvo ustanovil sedm svátostí:

- Křest
- Biřmování
- Svátost oltářní = Eucharistii
- Svátost kajicnosti - smíření
- Svátost pomazání nemocných
- Svátost manželství
- Svátost svěcení kněží

13. Co je svátost?

Svátost je viditelné znamení, jímž se uděluje neviditelná, nadpřirozená milost.

14. Která svátost je nejpotřebnější a první?

První a nejpotřebnější svátost je křest. Křtem je člověk zbaven dědičné viny a je přijat do nadpřirozené lásky Nejsvětější Trojice.

15. Co ještě působí křest?

Křtem se stává člověk údem Kristovy církve.
Vtiskuje se mu nesmazatelné znamení vyvolení Božího.
Odpouštějí se mu všechny hříchy a tresty.
Má právo přijímat další svátosti.

16. Kdo může křtít?

Obvykle křtí kněz. V nouzi a nedostupnosti kněze může křtít každý člověk, i nevěřící, jen když chce vykonat, co ustanovil Kristus.

17. Co je potřebnou látkou ke křtu?

Látkou a znamením křtu je přirozená voda.

Voda se lije nebo se alespoň vodou omývá hlava, čelo nebo aspoň některá část těla křtěného člověka.

18. Která jsou podstatná slova křtu?

Při lití vody říká křtítel:

„(jméno), já tě křtím
ve jménu Otce
i Syna
i Ducha svatého.“

19. Co je svátost biřmování?

Svátost biřmování je svátost, kterou pokřtěný člověk je naplněn milostí Ducha svatého, aby žil nadpřirozenou vírou, statečně ji vyznával a nezištně hlásal.

20. Co je znamením svátosti biřmování?

Znamením svátosti biřmování je mazání svatým olejem – křížem – a vkládání rukou na biskupa na hlavu biřmovance.

21. Která slova pronáší biskup při biřmování?

Biskup: „(jméno), přijmi pečeť daru Ducha svatého.“

Biřmovaný odpoví: „Amen.“

Biskup: „Pokoj tobě.“

22. Kdo může ještě biřmovat?

Obyčejně biřmuje biskup, mimořádně může biřmovat zplnomocněný kněz.

23. Může se svátost biřmování opakovat?

Svátost biřmování, tak jako křest, vtiskuje duši člověka nezrušitelné znamení Ducha svatého, proto se biřmování v životě člověka neopakuje.

24. Co je to Svátost oltářní – Eucharistie?

Svátost oltářní – Eucharistie – je pravé, živé Tělo a pravá Krev Ježíše Krista pod způsoby chleba a vína.

25. Co se děje skrze svátost Eucharistie?

Ve Svátosti oltářní se Kristus:

- Znovu obětuje tajemným a nadpřirozeným způsobem.

- Dává se přirozeným způsobem za pokrm duším v milosti na cestě k věčnosti.

26. Kdy se uskutečňuje Eucharistie jako oběť?

Svátost Eucharistie jako oběť se uskutečňuje ve mši svaté.

27. Co je potřebné ke mši svaté?

Ke mši svaté je třeba pšeničný chléb a přirozené víno z vinné révy.

28. V čem spočívá podstata oběti Krista ve mši svaté?

Na slova kněze je podstata chleba proměněna v pravé tělo Krista a podstata vína v pravou krev Krista. Kristus – druhá božská Osoba – podřizuje se tvoru – člověku, a vstupuje do našeho světa, aby spolu s knězem a věřícími vzdal chválu, dík a prosbu i smíření nebeskému Otci.

29. Kdo může sloužit skutečnou a pravou mši svatou?

Skutečnou a pravou mši svatou může sloužit jen řádně vysvěcený biskup a kněz.

30. Jakým způsobem se setkávají ostatní věřící s Kristem Eucharistickým?

Osobně se setkává věřící člověk s Kristem Eucharistickým ve skutečném přijímání eucharistického Těla a Krve Krista.

31. Jak dlouho je přítomen Kristus v proměněných způsobách?

Kristus je přítomen v eucharistických způsobách Chleba a Vína, dokud tyto nezaniknou. Proto je Kristus viditelně ve svaté Hostii mezi námi a patří mu skutečná a stálá bohoocta.

32. Co působí svátost Eucharistie?

- Mše svatá je skutečnou obětí a bohooctou.

- Spojuje úžeji s Kristem.

- Rozmnožuje milost.

- Zeslabuje zlé žádosti a náklonnosti a posiluje dobré sklony a úmysly.

- Očišťuje od hříchů všedních a chrání před těžkými.

- Odpouští tresty, které bychom měli snášet již nyní nebo po smrti.

33. Jaké milosti a užitky dává mše svatá?

Mši svatou se dostává milostí všem lidem, zvláště církvi bojující a trpící.

Zvláštní užitky má kněz obětující mši svatou.

Zvláštní užítky má věřící účastný na mši svaté.

34. Kdy jsme skutečně přítomni na mši svaté?

Skutečně přítomni na mši svaté jsme, když jsme ve fyzické přítomnosti s knězem sloužícím mši svatou.

35. Může tuto přítomnost nahradit rozhlas nebo televize?

Rozhlas a televize nenahrazují fyzickou přítomnost, i když lépe slyšíme nebo vidíme. Tato účast má své zvláštní užítky pro nemocné a pro ty, kdo se nemohou pro vzdálenost a jiné závažné překážky dostavit; zdravým a v normálních poměrech žijícím lidem nenahrazuje rozhlas a televize osobní přítomnost na mši svaté.

36. Kdo může a má přistoupit při mši svaté ke svatému přijímání?

Ke svatému přijímání smí přistoupit každý pokřtěný věřící, když není v těžkém hříchu a je si vědom, že se skutečně setkává s Ježíšem Kristem.

37. Co se stane, když člověk v těžkém hříchu nebo v lhostejnosti přijímá Nejsvětější svátost?

Dopouští se urážky Boha, hřeší svatokrádeží.

38. Co je třeba splnit, abychom mohli jít ke svatému přijímání?

Je třeba:

- vědět, že ke mně přichází sám Ježíš Kristus;
- být v milosti posvěcující;
- být alespoň hodinu lačný;
- být pokud možno na celé mši svaté.

39. Co je svátost pokání – smíření?

Svátost pokání je svátost, ve které kněz jménem Božím odpouští hříchy spáchané po křtu svatém.

40. Co je třeba vykonat, aby člověk mohl dostat právoplatné rozhřešení?

Aby člověk mohl dostat rozhřešení, je třeba:

- srdečně litovat hříchů;
- upřímně se z nich vyznat;
- mít opravdovou vůli se polepšit;
- za hříchy přinášet pokání.

41. Kdo může udělovat svátost smíření = rozhřešovat?

Platně rozhřešovat může jen biskup a kněz.

42. Co získáváme svátostí pokání?

Svátostí pokání získáváme:

- odpuštění hříchů
- prominutí trestů
- posvěcující milost nebo její rozmnožení
- oživení zásluh
- zvláštní milosti k dobrému životu
- pokojné svědomí

43. Co vše náleží ke svátosti smíření?

Ke svátosti smíření náleží:

- zpytování svědomí
- lítost
- opravdové předsevzetí
- zpověď
- dostiučinění.

44. Jak zpytujeme svědomí?

Správně zpytujeme svědomí tehdy, když upřímně a pravdivě si přiznáme:

- Kdy jsme se v myšlenkách, touhách a činech postavili proti Božím příkázáním. Pojmenujeme tyto skutky jmenovitě, zvláště podle Desatera.
- Rozlišíme: Kdy to bylo v závažné věci, těžký hřích, a kdy to byl lehký hřích.
- Ptáme se, zda jsme v uplynulém období dělali něco pro to, abychom byli lepší.
- Přiznáme, v čem, kde a kdy jsme neměli zájem nebo jsme nevykonali, co jsme měli konat z povinnosti, lásky k Bohu a bližnímu a z nabádání svědomí.

45. Jak často máme zpytovat svědomí?

Je nutné zpytovat svědomí před zpovědí. V upřímné snaze po křesťanské dokonalosti bychom měli zpytovat svědomí denně.

46. Co je lítost?

Lítost je bezpodmínečná část svátosti smíření. Je to vnitřní odmítnutí, zřeknutí se a odsouzení hříšného činu, protože jím byl urážen Bůh.

47. Může být odpuštěn hřích bez svátosti smíření?

Ano. V situacích, kdy se člověk nemůže setkat s knězem, stačí upřímná a dokonalá lítost, aby mu bylo odpuštěno a nebyl zavržen.

48. Kdy a jak často máme vzbudit lítost?

Lítost máme vzbudit nejen při zpovědi, ale denně a často, zvláště, když hřešíme.

49. Co je opravdové předsevzetí?

Opravdové předsevzetí je odhodlání upustit od hříchu, vyhnout se všemu, co k němu vede, podniknout vše proti, co by mohlo hříšnou situaci vyvolat.

50. Co je zpověď?

Zpověď je osobní setkání s knězem, kterému vyznáváme své hříchy, prosíme ho o poučení, kající skutek a rozhřešení.

51. Co je dostiučinění?

Dostiučinění je modlitba nebo dobrý skutek, který uloží kněz jako úkon kajícího za spáchané hříchy.

52. Jak často se máme zpovídat?

Církevní příkázání stanoví jednou do roka. Mravní požadavek je, po spáchaném těžkém hříchu co nejdříve.

Kdo chce často přistupovat k svatému přijímání, jednou za měsíc.

53. Co je svátost pomazání nemocných?

Svátost pomazání nemocných je svátost, kterou nemocný nebo starý člověk dostává milost ke spáse duše, pomoc k trpělivosti zvláště v nemoci a umírání, a často i obnovu zdraví.

54. Co působí svátost nemocných?

Svátost nemocných uděluje milost jak posvěcující, odpouští hříchy, tak pomáhající, zvláště v bolestech a utrpení nemoci, stáří a hlavně ve chvílích umírání. Nežádka však působí i uzdravení a klid svědomí.

55. Kdo může přijmout svátost nemocných?

Svátost nemocných má přijmout člověk v těžké nemoci, v nebezpečí smrti, ve vysokém věku, kdy už může kdykoli přijít smrt.

56. Kolikrát a kdy může člověk přijímat svátost nemocných?

Svátost nemocných může člověk v životě přijímat tolikrát, kolikrát vážně onemocní a byl v nebezpečí smrti. Dále před operací a celkovou narkózou. Ve vyšším věku a v nemocích, které trvale ohrožují život – srdeční onemocnění, těžká cukrovka, silné astma apod. – může svátost nemocných přijmout každý rok.

57. Jak se uděluje svátost nemocných?

Svátost nemocných uděluje kněz mazáním svatým olejem nemocných na čele a na ruku slovy:

„Skrze toto svaté pomazání ať ti Pán pro své milosrdenství pomůže milostí Ducha svatého.“

Nemocný odpoví: „Amen.“

Kněz: „Ať tě vysvobodí z hříchů, ať tě zachrání a posilí.“

Nemocný: „Amen.“

58. Kdo uděluje svátost nemocných?

Svátost nemocných uděluje kněz.

59. Co je svátost svěcení kněží?

Svátost svěcení kněží je svátost, kterou se uděluje kněžská moc a nárok na zvláštní milosti k řádnému konání kněžských povinností.

60. V čem je kněžská moc?

Kněz slouží mši svatou, uděluje svátosti, svěť a žehná, hlásá Boží slovo.

61. Jaké stupně má svátost svěcení kněží?

Svátost svěcení kněží má tři stupně:

- jáhen – diakon
- kněz
- biskup

62. Kdo je katolický jáhen – diakon?

Katolický jáhen je pomocník kněze a biskupa. Ke svému úřadu je svěcen jen biskupem.

63. Co může konat katolický jáhen?

Jáhen může:

- udělovat svátost křtu
- veřejně číst a vykládat Evangelium
- přisluhovat knězi a biskupovi při mši svaté
- vyučovat náboženství
- zastupovat faráře při sňatku

- pohřbívat

64. Kdo je katolický kněz?

Katolický kněz je pomocník biskupa. Ke svému úřadu je svěcen jen katolickým biskupem.

65. Co koná katolický kněz?

- Kněz v první řadě slouží mši svatou.
- Uděluje svátosti: křtu
pokání – smíření
pomazání nemocných.
- Je zástupcem církve při svátosti manželství.
- Vede svěšené duše jako farář = duchovní Otec.
- Žehná a svěťí osoby, místa a věci.

66. Kdo je katolický biskup?

Katolický biskup je přímý nástupce apoštolů.

Vkládání rukou při svěcení biskupa sahá nepřetržitě až k jednotlivým apoštolům.

67. Co koná katolický biskup?

- Katolický biskup má plnost kněžské moci a odpovědnosti.
- Biskup uděluje všechny svátosti včetně svátosti biřmování a svěcení kněží.
- Je pastýřem jemu svěšených duší a jsou mu podřízeni jeho kněží a jáhni.
- Reprezentuje úřad i autoritu svatých apoštolů.
- Má moc určovat, co je dobré a co prospívá věřícím, a co je zlé a co může nebo škodí věřícím.
- Má moc trestat.

68. Kdo je papež?

Papež je římský biskup, přímý nástupce svatého Petra a jediný zástupce Krista na zemi.

69. V čem spočívá autorita a moc papeže?

Autorita a moc papeže je od samého Krista, který ji dal sv. Petrovi a všem jeho nástupcům na římském biskupském stolci.

Moc biskupa se vztahuje na jeho diecézi. Moci papeže je svěšen celý svět.

Papež, z jeho úřadu náměstka Krista, je dán dar Ducha svatého neomylně určovat, co je nutné ke spáse věřit a konat.

Kdo již dosáhl oslaveného, věčného života a dát jej za vzor věřícím – blahořečit, kanonizovat, prohlásit za svatého.

70. Co je svátost manželství?

Svátost manželství je svátost, která posvěcuje manželství pokřtěných věřících křesťanů a dává jim zvláštní milosti pro celoživotní soužití, výchovu dětí a předávání daru křesťanské víry dalšímu pokolení.

71. Kdo uděluje svátost manželství?

Svátost manželství si udělují snoubenci navzájem, když před katolickým knězem si navzájem složí slib manželské věrnosti až do smrti.

72. K čemu svátost manželství zavazuje?

Svátost manželství zavazuje manžely:

- aby spolu žili v lásce, věrnosti, svornosti a trpělivosti až do smrti,
- aby děti, které jim Bůh svěří, dali pokřtít, vychovali je v katolické víře a vedli k náboženskému životu,
- aby se zodpovědně starali jak o svoji rodinu a domácnost, tak i o budoucnost svých dětí,
- aby vděčně a trpělivě dosloužili svým rodičům.

73. Může být katolické manželství rozvedeno?

Katolické manželství nemůže být rozvedeno, i když státní moc si osobuje toto právo. Katolické manželství je svátostný svazek, který byl uzavřen před Bohem, a Bůh slíbil skrze církev, že manžely neopustí. Proto, i když nemohou nebo nechtějí spolu žít, nemohou uzavřít nové svátostné manželství.

74. Kdo doplácí na nezodpovědnou rozvodovost manželství?

Znevážení nerozlučitelnosti manželství má za následek:

- Rozpadání se rodinného života.
- Děti ztrácejí pohodu domova a jednoho z rodičů.
- Následuje-li další civilní manželství, uzavírají si tyto lidé pomoc nejen milosti posvěcující, ale i pomáhající.

75. Jaké jsou další prostředky k získání milosti?

Mimo svátosti získává člověk rozmnožení milosti, nové zásluhy, odpuštění hříchů a trestů, ochranu před pokušením a úklady zlého ducha těmito prostředky:

- svátostinami
- modlitbou
- dobrými skutky
- kajícími úkony.

76. Co jsou svátostiny?

Svátostiny jsou posvátné věci nebo skutky, kterými nám Bůh uděluje duchovní nebo i časnou pomoc.

77. Co míníme slovem svátostina?

- klanění se a uctívání Nejsvětější svátosti
- úcta Panny Marie, andělů a svatých
- žehnání a svěcení biskupem, knězem, rodiči
- žehnání matky, dětí, nemocných, umírajících
- žehnání a svěcení míst, kostela, hřbitova, školy, mostu, pramene, polí, domů, lodí, letadel, automobilů
- žehnání a svěcení liturgických nádob, křížů, obrazů, medailek, prstenů, vody, soli, křídly
- žehnání domácích zvířat, úrody potravin.

78. Co je modlitba?

Modlitba je zbožné pozvednutí mysli k Bohu.

79. Proč se modlíme?

Modlitbou Boha: uctíváme,
chválíme,
usmiřujeme,
prosíme,
děkujeme.

80. Kdy se modlíme správně?

Správně se modlíme: zbožně,
pokorně,
důvěrně,
odevzdaně do vůle Boží.

81. Jak se modlíme?

Modlíme se: vnitřně – obracíme pouze své myšlenky k Bohu.
Vnitřně i zevně – čteme, pronášíme slova nebo konáme určité úkony.

82. Jak se při modlitbě chováme?

Při modlitbě, zvláště zevní, liturgické, společně se chováme usebraně, ukázněně a důstojně.

83. Jak často se modlíme?

V mysli bychom se měli modlit neustále, ale to není v našem životě možné; modlíme se proto alespoň:

- ráno a večer
- před a po práci
- v pokušení ke zlému
- v tísní, úzkosti a jiné potřebě
- v neděli a svátky více než ve všední dny.

84. Které modlitby je třeba znát z paměti?

- Otče náš. Zdravas Maria
- Věřím v Boha
- Pod ochranu tvou
- Zdravas, Královno
- Anděle Boží
- Desatero přikázání a zpytování svědomí
- vzbuzení dokonalé lítosti
- modlitba za šťastnou, křesťanskou smrt

85. Co jsou dobré skutky?

Dobrý skutek je každý lidský čin, který je vykonán z lásky k Bohu a bližnímu.

86. Co jsou kající úkony?

Kající úkon je dobrý skutek vykonaný s úmyslem odčinit hříchy a urážky Boha.

87. Co je půst?

Půst je dobrovolné zdržení se plného nasycení, požití masa, nebo zřeknutí se nějakého jiného požitku s úmyslem, oslavit Boha nebo odčinit hříchy.

88. Co je katolická přísaha?

Katolická přísaha je prohlášení věřícího člověka, že svoje svědectví opírá o autoritu Boží. Tak zvané přísahy nebo místo-přísežná prohlášení v našem veřejném životě nemají nic společného se skutečnou přísahou Bohu.

89. Co je slib daný Bohu?

Slibem Bohu se člověk vědomě a dobrovolně zavazuje, že něco vykoná nebo se něčeho zřekne k Boží poctě. Nedodržení slibu je urážkou Boha a hříchem.

90. Co jsou řeholní sliby?

Řeholními sliby se člověk zavazuje zachovávat na určitou dobu nebo do smrti

„evangelické rady“, tj. poslušnost, chudobu a čistotu.

ŽIJI ROZUMNĚ A HARMONICKY

1. Co je pokušení?

Pokušení je dráždění a lákání ke zlému.

2. Odkud pochází pokušení?

Pokušení pochází od těla, světa a ďábla.

3. Je pravdivá nauka, že člověk je přirozeně dobrý a že jej lidská společnost vychovala ke zlému?

Tato nauka není správná. Lidská vůle, zraněná dědičnou vinou, není pevná v dobrém a je nakloněna ke zlému.

4. Co je zlá náklonnost?

Zlá náklonnost je nezřízené tíhnutí k něčemu, co člověk pokládá za své dobro.

5. Které jsou hlavní prameny zlých náklonností?

Hlavní zlé náklonnosti jsou:

- pýcha
- lakomství
- smyslnost
- závist
- nestřídmost
- hněv
- lenost

6. Je pravdivá nauka, že jen působení lidské společnosti vyvolává zlé náklonnosti?

Tato nauka není pravdivá. Každý člověk je ve své bytosti od prvopočátku své existence zraněn nějakou nedobrou náklonností. Život ve společnosti s lidmi ji jen vyvolává k činnosti.

7. Proč se máme přemáhat?

Přemáháme se proto, že se tím upevňuje naše vůle v dobrém, náš rozum je schopnější chápat Boží pravdy a Bůh nás může zahrnovat svými milostmi.

8. Jak se nazývá vlastnost, kterou jsme schopni v každé situaci jednat dobře?

Schopnost v každé situaci jednat pohotově, rychle a dobře se nazývá ctnost.

9. Co je ctnost?

Ctnost je získaná schopnost vůle v každé situaci jednat pohotově, rychle a mravně dobře.

10. Co se stane s člověkem, který nemá zájem o ctnostný život?

Nestará-li se člověk o ctnostný život, zmítají jím vášně, náruživosti a neřesti, které vyústí ve zlé skutky – hříchy.

11. Jaký je vztah mezi jednotlivými ctnostmi?

Žádná ctnost nemůže být osamocena, je spojena harmonicky se všemi ostatními, které se vážou na ni a ona na ně.

12. Které ctnosti dávají smysl a sílu mravním ctnostem?

Smysl, sílu a vytrvalost ctnostnému životu dávají nadpřirozené ctnosti víry, naděje a lásky.

13. Které jsou základní mravní ctnosti?

Základní mravní ctnosti jsou:

- opatrnost
- spravedlnost
- statečnost
- mírnost

14. Co je ctnost opatrnosti?

Ctnost opatrnosti je rozumová schopnost v každém konkrétním případě určovat, co je třeba konat a čeho se vystríhat.

15. Co ctnost opatrnosti činí?

Ctnost opatrnosti radí, soudí a přikazuje.

16. Jaké jsou další ctnosti, spadající pod ctnost opatrnosti?

Ke ctnosti opatrnosti patří:

- paměť
- rozumnost
- učenlivost
- zručnost
- um
- prozřetelnost
- obezřetnost
- ostražitost

- ebulia
- synesis
- gnome

17. Co rozumíme ctností paměti?

Ctností paměti rozumíme uchovávání minulých životních zkušeností a poučení z nich.

18. Co je ctnost rozumnosti?

Ctnost rozumnosti je úsudek o konkrétním skutku s posouzením okolností, situace a vlastních schopností a sil.

19. Co je ctnost učenlivosti?

Ctnost opatrnosti se získává ctností učenlivosti. Učenlivost není jen knižním studiem, ale čerpá i ze zkušenosti vlastní i cizí, učí se v Boží přírodě a nepohrdá tradicí. Moudrý se učí všude a ze všeho.

20. Co ctnost zručnosti?

Jako je učenlivost ctností rozumovou, tak zručnost je ctností praktického života a praktického používání prostředků, které jsou k dispozici. Bez praktického cvičení se člověk nestane virtuózem, i když bude mít geniální vlohy.

21. Co znamená slovo um?

Ctnost označená slovem um je ctností rozumovou. Znamená vycvičenou schopnost rozumu dobře logicky myslet a správně kriticky poznávat pravdu.

22. Co je ctnost obezřetnosti?

Obezřetnost je schopnost všímat si okolností, které přicházejí, ve spojitosti se skutkem, který má být uskutečněn.

23. Co je ctnost ostražitosti?

Ostražitost je schopnost vyhýbat se zlům a překážkám, které mohou znemožňovat dobro.

24. Jaká ctnost je míněna řeckým slovem ebulia?

Ebulia nemá ani latinské, ani české vlastní slovo, je to získaná schopnost radit a nalézat vhodné prostředky k dobrému cíli.

25. Co je smyslem ctnosti synesis?

Synesis je ctnost dobře spojovat obecné zásady, zákony Boží i lidské s jednotlivými ctnostmi.

26. Jakou ctnost vyjadřuje ctnost gnome?

Ctnost zvaná gnome je schopnost dobře soudit v mimořádných případech, kdy je třeba odbočit z obecně používaných cest a prostředků.

27. Může člověk jednat rozumně a mravně dobře, i když se nestará o ctnosti, nechce je poznávat a necvičí se v nich?

Člověk nemůže jednat rozumně ani mravně dobře, nestará-li se o ctnostný život.

Nemá-li člověk dobré vlastnosti – ctnosti, nastupují vášně a náruživosti, které jednostranně ovlivňují člověka a vedou ho do nerozumného života mimo Bohem daný řád a končí v nesprávném jednání – v hříchu.

28. Které jsou hříchy proti opatrnosti?

Opakem ctnosti opatrnosti jsou nectnosti a hříchy:

- neopatrnost
- ukvapenost – zbrkllost
- nepozornost
- nestálost
- opatrnost těla
- vychytralost
- lest
- podvod
- přílišná péče o časné věci
- nervozita
- nerozumná pracovitost
- nerozumná starostlivost
- žehravost

29. V čem je nerozumnost v neopatrnosti a proč může být závažným hříchem?

Neopatrnost pohrdá nejen radou svého vlastního rozumu, ale i radou zkušeností druhých lidí.

30. Co je ukvapenost – zbrkllost?

Ukvapený člověk se žene ve svém jednání tak rychle, že mu nezbude čas k potřebné rozumné úvaze. Jeho emociální jednání nemusí být vždycky zaměřeno k dobrému a potřebnému cíli.

31. Co je nepozornost?

Čím je skutek závažnější, tím více je třeba vzít v úvahu všechny ctnosti opatrnosti. Přezírání těchto ctností vede k ukvapenosti a neopatrnosti.

32. Co je nestálost?

Nestálost je ustupování od rozumného a dobrého jednání pro malicherné příčiny nebo určitou náročnost?

33. Co je nedbalost?

Nedbalost je nedostatečná péče rozumu i vůle zachovat to, co už člověk dosáhl dobrého.

34. Co se rozumí nectností „opatrnost těla“?

Nectnost opatrnost těla je vyhovování požadavkům těla a smyslnosti na úkor rozumného a důstojného zachovávání mravního řádu.

35. Co je vychytralost?

Vychytralost je využívání rozumu a všech jeho schopností jen pro vlastní, osobní prospěch.

36. Co je lest a podvod?

Lest a podvod jsou vnější projevy vychytralosti. Lest je většinou slovní formou, podvod je v dokonaném skutku.

37. V čem je nectnost přílišné péče o časné věci?

Vše, co je člověku svěřeno na tomto světě, je jen nástrojem a prostředkem, vedoucím člověka k jeho poslednímu cíli, k Bohu. Zapomíná-li člověk nebo úmyslně nedbá o pořadí těchto hodnot, nepřipravuje se na svoji budoucnost, a tak vlastně hřeší proti opatrnosti.

38. Je nervozita nectností?

Je třeba rozlišit nervozitu jako psychickou skutečnost, pramenící z příčin a vlivů, které člověk ani nevyvolal, ani se jim nemůže vyhnout, a nervozitou, která je důsledkem prosazování své vůle. Člověk nehledá řád, který nabízí Boží moudrost, ale chce vytvořit svůj. Nestačí však svou vůli toto uskutečnit, vznikají komplikace a neúspěch, a člověk je nespokojen, ztrácí ctnost opatrnosti.

39. Proč je nectností nerozumná pracovitost?

V „pracovitosti“ mnohých lidí je jen skrytá forma nervozity. Je tu skrytý vzdor vůči Bohu, snaha ohlušit své svědomí a vlastně jiný způsob přílišné péče o dočasné věci.

40. Proč je nectností nerozumná starostlivost?

Bůh nenechal nikdy člověka v absolutní beznaději o budoucím osudu. Nerozumná starostlivost je vlastně odmítání Boží prozřetelnosti. Obyčejně je to ale útěk od současných a skutečných úkolů, které má člověk vykonat, a nechce se mu do nich. Raději se stará o podmíněnou budoucnost, která ještě nezačala, a tudíž nedoléhá svou zodpovědností.

41. Co je žehravost?

Člověk nepřijímá tajemství Boží prozřetelnosti a moudrosti, porovnává svá přání a vůli s tím, co mají druzí, a je se svým údělem nespokojen.

42. Co je ctnost spravedlnosti?

Ctnost spravedlnosti je pevná vůle dávat každému, co mu podle přirozeného práva náleží.

43. Kdy je skutek spravedlnosti dokonalý?

Dokonalá ctnost spravedlnosti je nejen vůle, dát, co náleží, ale i odstraňovat, co brání nebo škodí spravedlnosti.

44. V jakých formách je ctnost spravedlnosti?

Spravedlnost je:

- vzájemná,
- podělovací,
- zákonná.

45. Co znamená spravedlnost vzájemná?

Vzájemná spravedlnost je mezi dvěma účastníky, kdy nepoškodí jeden druhého.

46. Co znamená spravedlnost podělovací?

Spravedlnost podělovací rozděluje společné dobro jednotlivcům k jejich skutečnému osobnímu dobru.

47. Co je spravedlnost zákonná?

Spravedlnost zákonná je pečlivé dodržování litery spravedlivého zákona.

48. Co je epikeia?

Epikeia je vlastnost spravedlnosti zákoné, pochopit co nejlépe úmysl spravedlivého zákonodárce.

49. Které ctnosti patří ke ctnosti spravedlnosti?

Ke ctnosti spravedlnosti náleží:

- zbožnost
- kajícnost
- úcta
- láska
- vděčnost
- láska ke spravedlnosti
- pravdivost
- přátelství – solidarita

50. Co je ctnost zbožnosti?

Zbožnost je ctnost, která dává Bohu náležitou úctu.

51. Co rozumíme náležitou úctou Bohu ze ctnosti nábožnosti?

Ve ctnosti nábožnosti jsou obsaženy úkony nábožnosti:

- modlitba
- svěcení dne Páně
- přijímání svátostí
- řeholní sliby
- přísaha

52. Co je ctnost kajícnosti?

Kajícnost je ctnost dávající dostiučinění a vyjadřující lítost nad našimi hříchy.

53. Co znamená úcta a láska ve světle ctnosti spravedlnosti?

Úcta a láska ze spravedlnosti je povinná odpověď rodičům, příbuzným, přátelům, vychovatelům, učitelům, lidskému společenství za vše, co od nich máme. Je to vděčnost za život, výchovu, vzdělání, postavení ve společnosti i uplatnění sebe sama.

54. Co je vděčnost ze spravedlnosti?

Jako je úcta a láska ze spravedlnosti vnitřním vztahem naší mysli, tak vděčnost je vnějším projevem této úcty a lásky.

55. Co je míněno ctností lásky ze spravedlnosti?

Láska ke spravedlnosti zahrnuje účinnou vůli odstraňovat překážky a zla, která

brání uskutečnění spravedlnosti vůbec. Platí to nejen vůči osobě, ale i vůči ostatním lidem.

56. Co je ctnost pravdivosti?

Jako je přirozený nárok jednotlivce na pravdivé poznání světa kolem sebe, tak ctnost spravedlnosti žádá předávání pravdivého poznání druhým.

57. Jak je ve smyslu spravedlnosti chápáno přátelství – solidarita?

Přátelství – solidarita ze spravedlnosti není úkon citový a výběrový, ale povinný vztah. Co sám spravedlivě žádám nebo spravedlivě vlastním pro sebe, žádám i pro druhé lidi.

58. Co je opakem ctnosti spravedlnosti?

Opakem a hříchem proti ctnosti spravedlnosti je nespravedlnost a bezpráví.

59. Jak se projevuje bezpráví?

Bezpráví poškozuje člověka na:

- majetku,
- těle,
- duchu.

60. Jak se projevuje nespravedlnost na majetku vůči druhému?

Nespravedlivě jedná:

- kdo druhému upírá právo na soukromý majetek, majetek mu poškozuje, nevrací, krade.

61. Jak se projevuje nespravedlnost na těle druhého?

Nespravedlivě jedná:

- kdo druhému upírá právo na život, zdraví a svobodný pohyb,
- kdo druhému poškozuje zdraví,
- kdo druhému bere život.

62. V čem je nespravedlnost vůči duchu člověka?

Nespravedlivě jedná, kdo druhému:

- bere jeho čest,
- deformuje jeho psychiku,
- omezuje jeho poznání,
- ničí jeho talent,
- zabírá mu nebo ničí jeho vztah k Bohu.

63. Co je ctnost statečnosti?

Ctnost statečnosti řídí a usměrňuje dvě vášně, a to vašeň strachu a vašeň odvahy.

64. Jak usměrňuje statečnost strach?

Strach – bázlivost – v jakékoliv formě bere člověku energii, že ustupuje před zlem a vzdává se dobra. Statečnost člověka na této sestupné cestě zastavuje.

65. Jak usměrňuje statečnost vašeň odvahy?

Vášeň odvahy – odvažlivost – je slepá síla pramenící z nadbytku síly a energie bez rozlišování dobra a zla. Statečnost tuto odvahu usměrňuje ve prospěch dobra a k otevřenému odmítání zla.

66. Jak se statečnost projevuje?

Ctnost statečnosti se projevuje vzhledem ke zlu:

- že jej dovede snášet,
- že se proti němu postaví, k dobru,
- že v něm setrvává,
- že pro ně pracuje.

67. Které jsou další ctnosti patřící ke ctnosti statečnosti?

Ke ctnosti statečnosti patří:

- velkodušnost
- velkorysost
- trpělivost
- vytrvalost

68. Co je ctnost velkodušnosti?

Velkodušnost je ctnost, která uvádí všechny ostatní ctnosti k vrcholnému rozvoji.

69. Co je velkorysost?

Velkorysost je ctnost velkodušnosti v praktickém provádění.

70. Co je ctnost trpělivosti?

Ctnost trpělivosti snáší všechna denní zla a neztrácí vztah k dobru. Ctnost trpělivosti vnáší rovnováhu mezi touhu po dobru a všedními denními zly, která doléhají na člověka.

71. Co je ctnost vytrvalosti?

Ctnost vytrvalosti je pevná vůle nechať v konání ostatních ctností, i když vyvstávají stále nové a nové překážky.

72. Co je opakem ctnosti statečnosti?

Opakem ctnosti statečnosti je:

- opovážlivost
- malomyslnost
- ctižádostivost
- marnivost, ješitnost
- malichernost
- skrblictví
- netrpělivost
- zármutek
- apatie
- zoufalství
- změkčilost
- tvrdošijnost
- umíněnost

73. Co je opovážlivost?

Opovážlivost je přílišná sebedůvěra a přeceňování vlastních sil a možností.

74. Co je malomyslnost?

Opačným extrémem opovážlivosti je malomyslnost. Zde člověk podceňuje své síly a schopnosti, živí neodůvodněnou bázeň.

75. Co je ctižádostivost?

Ctižádostivost je nezřízená touha po cti a moci. Je často provázena malicherností a nedůtklivostí.

76. Co je marnivost?

Marnivost nebo ješitnost je nezřízená touha po obdivu a uznání.

77. Co je skrbliivost?

Skrbliivost je nemístná šetrnost a může skončit v lakomství.

78. Co je netrpělivost?

Netrpělivost je opak trpělivosti a má celou řadu forem:

nespokojenost, žehravost, závist, smutek, apatie, zoufalství.

79. Co je opakem ctnosti vytrvalosti?

Opakem ctnosti vytrvalosti je změkčilost. Změkčilý člověk se podřizuje smyslovému pohodlí, a pak už nemá sílu a smysl pro duchovní dobro.

80. Co je tvrdošijnost nebo umíněnost?

Jako změkčilý člověk podléhá smyslovému pohodlí, tak zase tvrdošjný člověk trvá na své nerozumné vůli.

81. Co je ctnost mírnosti?

Ctnost mírnosti je schopnost zachovávat náležitou míru v požadavcích lidské přirozenosti.

82. Co rozumíme požadavky lidské přirozenosti?

Požadavky lidské přirozenosti rozumíme:

- potřebu pokrmu a
- sexuální život.

83. Které ctnosti obsahuje ctnost mírnosti?

Ctnosti mírnosti jsou:

- střídmost
- střízlivost
- pohlavní čistota

84. Co se rozumí ctností střídmosti?

Ctnost střídmosti stanovuje rozumnou míru a způsob v jídle.

85. Co se rozumí ctností střízlivosti?

Ctnost střízlivosti stanovuje míru a způsob v pití nápojů, zvláště alkoholických.

86. Co ještě patří pod ctnost střízlivosti?

Pod ctnost střízlivosti patří ještě užívání látek povzbuzujících a utlumujících, tj. narkotik a kouření.

87. Co určuje ctnost mírnosti v pohlavním životě?

Ctnost pohlavní čistoty určuje řád v pohlavním životě.

88. Jaký dal Bůh řád do pohlavního života?

Plný pohlavní život je určen jen pro monogamní manželství.

- vše, co je před a mimo manželství,
- vše, co je mimo účel manželství,
- vše, co mimo manželství vyvolává vzrušení,
- vše, co odporuje přirozenému průběhu je proti tomuto řádu, a tudíž odporuje ctnosti pohlavní čistoty.

89. Co napomáhá uchovat ctnost čistoty?

Ctnost čistoty napomáhá uchovat – stud.

90. Co je stud?

Stud je pocit zahanbení nad tím, že druzí lidé vidí moje obnažené tělo nebo že vidím obnažené tělo druhých lidí.

91. Kdy přichází do života člověka stud?

Stud je přirozený pocit, ale nepřichází s přirozeností na svět. Musí se probudit, vychovat a udržovat, a to od nejranějšího dětství.

92. Co je opakem ctnosti čistoty?

Opakem ctnosti čistoty je necudnost.

93. Co je necudnost?

Necudnost je odhalování vlastního těla před druhými lidmi. Dívání se na odhalená těla druhých lidí. Vyvolávání smyslového vzrušení na svém těle i u druhých lidí.

94. Co je opakem ctností střídmosti a střízlivosti?

Opakem ctností střídmosti a střízlivosti je:

- obžerství
- opilství
- narkomanie

95. Které ctnosti ještě patří ke ctnosti mírnosti?

Ke ctnosti mírnosti ještě patří:

- vlídnost
- tichost
- pokora
- snaživost
- eutrálepie – vtipnost
- skromnost zevnějšku
- slušné chování

96. Co je ctnost vlídnosti?

Vlídnost provází tichost a zmírňuje důsledky neovládané tichosti.

97. Co je ctnost tichosti?

Tichost ovládá vlastní emoce, zvláště hněv a touhu po odplatě.

98. Co je pokora?

Ctnost pokory je ctnost vysloveně vyplývající z křesťanství. Pokora vychází z úcty k Bohu a bližnímu a ze ctnosti kajícínosti. Pravdivý vztah k Bohu a k bližnímu.

99. Co je protikladem ctnosti pokory?

Protikladem ctnosti pokory je pýcha.

100. Co je ctnost snaživosti?

Ctnost snaživosti rozumně rozvíjí a podporuje touhu o poznání.

101. Co je opakem snaživosti?

Opakem snaživosti je nezáměr a duchovní lenost.

102. Co je eutralopia – vtípnost?

Eutralopia je ctnost, která dovede druhé lidi duševně pobavit, potěšit a povzbudit.

103. Co jsou to společenské ctnosti?

Ctnost mírnosti je i ve všedním a denním styku s lidmi, a to v odívání, jako skromnost, slušné chování, společenské vystupování, ohleduplnost, taktnost, diskrétnost.

104. Je snaha o ctnostný život samoučelnou nepřijemnou drezúrou nebo nějak člověka obohacuje?

Cvičení ve ctnosti je někdy velmi nepřijemné a těžké, není ale ani samoučelné. Už přirozená ctnost dává člověku prožívat jeho osobní důstojnost a naplňuje jeho život dobrem.

105. Stačí ke cvičení v ctnostném životě jen náš rozum a naše vůle?

I když rozum vše chápe a vůle to chce, nestačí to. Je třeba Boží milosti a nadpřirozené ctnosti víry, naděje a lásky k Bohu, aby veškeré toto poznání a konání mělo smysl a sílu k provádění.

106. Které jsou nadpřirozené ctnosti?

Nadpřirozené ctnosti jsou:

- víra
- naděje
- láska

107. Jaký je rozdíl mezi ctnostmi přirozenými a nadpřirozenými?

Aby se mohl člověk svým jednáním zařadit do zjeveného řádu Božího, musí být jeho přirozenost obdarována nadpřirozenými schopnostmi: o Bohu vědět, jemu důvěřovat a k němu se přimknout v lásce.

108. Může člověk sám vlastní silou získat nadpřirozené ctnosti?

Nadpřirozené ctnosti nejsou a nemohou být výsledkem lidského usilování, jsou darem od samého Boha zdarma daným.

109. Kdy dostává člověk dar nadpřirozených ctností?

Dar nadpřirozených ctností dostává člověk ve svatém křtu, ve svátostech a v upřímné snaze podle nich žít.

110. Proč jsme vděčni Bohu za dar nadpřirozených ctností?

V Boha věřit, Bohu věřit a jej nade vše milovat bez těchto darovaných – vlitých ctností člověk sám ze sebe nikdy nedokáže.

111. Co je nadpřirozená víra?

Nadpřirozená víra je nadpřirozené světlo rozumu, kterým člověk přijímá skutečnost, kterou mu Bůh zjevuje, i když tato skutečnost přesahuje jeho přirozené schopnosti.

112. Co je třeba konat, abychom si uchovali nadpřirozenou víru?

Dar víry dostává člověk zdarma, bez předchozí zásluhy. O uchování víry však musí vědomě a trvale usilovat, a to modlitbou, vzděláváním se ve víře a životem podle této víry.

113. Co ohrožuje nadpřirozenou víru?

Nadpřirozenou víru ohrožuje:

- nezáměr o duchovní vzdělávání,
- nezáměr o přijímání svátostí,
- hříšný život,
- materialisticky smýšlející společnost,
- smíšená manželství,
- blahobyť,
- duchovní lenivost.

114. Co je hříchem proti nadpřirozené víře?

Hříchy proti víře jsou:

- nevěra jako odpor proti zjevené pravdě,
- pověra,
- vědomé bludařství a sektářství,
- odpad od zjevené víry,
- vybírání si jen některých částí zjevené víry,
- rouhání se a snižování Božího majestátu,
- snižování nadpřirozené víry na ideologii nebo světový názor.

115. Co je nadpřirozená naděje?

Nadpřirozená naděje je ctnost daná Bohem, skrze kterou s důvěrou a odevzdaností přijímáme současný život a očekáváme jeho pokračování v plnosti, kterou slíbil Bůh na věčnosti.

116. Jak si uchováme dar nadpřirozené naděje?

Nadpřirozenou naději si uchováme:

- modlitbou,
- rozjímáním o Boží moudrosti, prozřetelnosti a milosrdenství,
- synovskou bázní z možnosti ztráty lásky Boží,
- častým připomínáním si společenství andělů a svatých.

117. Které jsou hříchy proti nadpřirozené naději?

Hříchy proti nadpřirozené naději jsou:

- lhovost ke svému posmrtnému životu,
- malomyslnost a nedůvěra v Boží moc nad zlem a zlými mocnostmi,
- opovržlivost, která si chce vynutit Boží zásah,
- melancholie – sebelitování,
- egocentrismus – sobectví,
- zoufalství nad neprosazením svých záměrů.

118. Co je ctnost nadpřirozené lásky?

Nadpřirozená láska je ctnost daná Bohem, kterou milujeme Boha z celého srdce jako svrchované dobro, jako poslední cíl našeho života, sebe pak a bližního svého v Bohu, pro Boha a podle Boha.

119. Co je nejpodstatnější v nadpřirozené lásce?

Nejpodstatnější v nadpřirozené lásce je přilnutí naší vůle k Bohu a úplné odevzdání se do milující náruče Nejsvětější Trojice.

120. Jakým jednáním hřešíme proti lásce?

Hříchy proti lásce jsou:

- nenávisť vůči Bohu a všemu, co Boha připomíná,
- nenávisť vůči sobě a bližnímu,
- závist, že mi Bůh nedal to, co chci,
- nesvornost – sobecká nesnášenlivost druhých lidí,

- pohoršení, jakékoli působení na druhého člověka, aby byl horší a aby hřešil,
- duchovní lenost a nezájem o Boha.

121. Jak prakticky můžeme uskutečňovat nadpřirozenou lásku?

Lásku k Bohu a k bližnímu můžeme uskutečňovat tím, když konáme skutky milosrdenství a jsme dobročinní.

122. Které jsou skutky milosrdenství?

Skutky tělesného milosrdenství jsou:

- nasycit hladovějícího,
- dát nápoj žíznivému,
- pomoci člověku bez domova,
- dát oděv potřebnému,
- navštívit nemocného,
- usilovat o propuštění nespravedlivě vězněného,
- mrtvého člověka uctivě pochovat.

Skutky duchovního milosrdenství jsou:

- upozornění hříšníka na jeho nebezpečný stav,
- poučit ochotně a pravdivě hledajícího, zvláště o smyslu lidského života,
- dobře poradit tomu, kdo je bezradný a pochybující,
- potěšit zarmouceného,
- trpělivě snášet křivdy, které přináší naše lidské soužití,
- ze srdce odpouštět všem, kdo se na nás provinili, jejich viny,
- modlit se za své bližní, ať živé nebo mrtvé.

123. Která z těchto ctností je v naší době nejvíce odmítána?

V naší době mnoho lidí, i když si říkají věřící nebo křesťané, nedůvěřuje Pánu Bohu a bojí se odevzdat mu cele svůj život.

124. Může dosáhnout člověk takového stupně ctnosti, že je to ctnost hrdinská – heroická?

Svými silami to člověk nedokáže. S milostí Boží a dary Ducha svatého dosáhli mnozí lidé heroických ctností = světci.

125. Které jsou dary Ducha svatého?

Dary Ducha svatého jsou:

- moudrost
- rozum
- rada a síla

- poznání a láska
- bázeň Boží

126. Které jsou plody darů Ducha svatého?

Plody darů Ducha svatého jsou:

- láska
- radost
- pokoj
- shovívavost
- dobrotivost
- dobrota
- věrnost
- tichost
- zdrženlivost

127. Ovládá náš rozum a vůle bezprostředně veškeré naše poznání a jednání?

Naše poznání a jednání není jednoduchý úkon rozumu a vůle, ale společný úkon s naší psychikou.

128. Co je důležité pro dobrý mravní život v naší psychice?

Skutečnými hnacími motory našeho poznání a jednání jsou vášně.

129. Co je vášeň?

Vášeň je síla, která má dvojí polaritu. Táhne k tomu, co pokládá za dobro pro sebe, a odvrací se od toho, co cítí jako zlo.

130. Které jsou formy vášně zaměřené k vlastnímu dobru?

Je to:

- láska – zaměření k předmětu dobra;
- touha – chtění dosáhnout dobra;
- radost – spočinutí v dobru;
- naděje – očekávání naděje;
- zoufalství – nenávratná ztráta dobra.

131. Které jsou formy vášně, odvracející se od zla pro naši bytost?

Jsou to:

- nenávisť – zjištění předmětu zla;
- odpor – nechuť k předmětu zla;
- smutek – zlo člověka ovlivňuje;
- odvážnost – snaha zbavit se zla;
- strach – vědomí, že přijde zlo.

132. Kam patří vášeň hněvu?

Hněv může být zaměřen jak proti zlu, tak i ve prospěch dobra.

133. Jak souvisí vášně s naším křesťanským a náboženským životem?

Vášně jsou naším přirozeným vkladem a celoživotní hybnou silou.

Správně je používáme cvičením se ve ctnostech.

Odmítáme-li ctnosti, stávají se z nich neřesti.

134. Co je povaha – charakter – letora?

Povaha je soubor všech vlastností, dobrých i nedobrych, všech schopností přijímat vnější popudy a reagovat na ně, a tvořit tak psychickou osobnost člověka.

135. Kolik je lidských povah?

Je jich tolik, kolik je lidí. Všechny tyto povahy jsou však tvořeny kombinací osmi základních typů.

136. Které jsou základní typy lidských povah?

– Čtyři typy, jak člověk přijímá vnější popudy.

– Čtyři typy, jak člověk na tyto popudy reaguje.

K tomuto rozdělení je ještě třeba připojit stupeň setrvačnosti co do přijímání impulsu nebo co do reakce na impuls.

137. Je možno jednoznačně člověku přičítat vlastnosti jen jednoho typu povahy?

Ne. Správné je, že převládá jeden typ, ale nevylučuje vlastnosti druhých typů.

138. Které jsou základní povahové rysy přijímání vnějších popudů?

Obyčejně užíváme těchto kategorií:

Člověk

❖ citlivý

❖ sentimentální

❖ sangvinický

❖ flegmatický

139. Jak rozlišujeme lidi podle reakce na vnější popud?

Říkáme, že člověk jedná jako typ:

❖ cholerický

❖ fanatický

❖ neurčitý

❖ lhostejný, apatický

140. Co rozumíme setrvačností v povaze?

Setrvačnost může být jak v popudech, tak v reakcích, od okamžitého vnímání a

okamžité reakce až do dlouhodobého setrvání ve stávající situaci.

141. Kdo je člověk citlivý?

Citlivý člověk chápe situaci jak smysly, tak rozumem. Rychle chápe druhého a vcítí se do jeho situace. Je schopen pochopit hlubší a abstraktní pravdu. Básník, umělec, vynálezce, duchovní vůdce.

142. Kdo je člověk sentimentální?

Od citlivého člověka se sentimentální liší tím, že jeho vnímání zůstává jen ve smyslech, ale nechává stranou rozum, ba často jedná i proti rozumu. Jeho vnímání je subjektivní, často bez hlubší objektivity. Častěji tuto povahu mívají ženy.

143. Kdo je sangvinik?

Sangvinik je člověk s rychlým vnímáním vnějších popudů, které životní zkušenost ještě vytříbí. Mezi ně patří velká část lidí.

144. Kdo je flegmatik?

Flegmatik je člověk, který reaguje a přijímá vnější popudy pomaleji, rozvázněji. Tito lidé jsou schopni řídit společnost i podnik. Jsou to podnikatelé, vynálezci, dobří politici, vychovatelé a učitelé. Tato povaha je více mezi muži.

145. Kdo je cholerik?

Cholerik je často člověk s povahovými rysy sangvinika. Proto často a rychle jedná, ale ne vždy rozumně. Často je jeho jednání ukvapené a krátkodobé.

146. Co rozumíme vášnivým typem v nauce o povaze?

Tímto typem se nerozumí vášeň jako silná smyslnost, ale trvalé zaujetí pro věc nebo činnost. Je to typ houževnatý. V dobrém je velmi prospěšný, ve zlém je nebezpečný.

147. Co se rozumí neurčitou povahou?

Neurčitou povahou se rozumí taková letora, kde člověk nemá zájem vyjít sám ze sebe. Jsou to lidé žijící daný okamžik, bez zájmu o budoucnost.

148. Co charakterizuje povahu těžkopádnou – apatickou?

Tato povaha je chudá jak na vzruchy, které by ji zaujaly, tak také sama nemá dostatek vůle reagovat víc, než je třeba. Jsou-li tito lidé někým dobře vedeni, splní svůj životní úkol a úděl. Mnoho druhým nepomohou, ale také neuškodí.

149. Proč je třeba pro dobrý křesťanský život i principy zdravého normálního života?

Boží milost, která vede člověka k nadpřirozenému životu, předpokládá zdravý přirozený základ, který pak zdokonaluje. Není-li tento základ, nemá milost co rozvíjet.

150. Je plný harmonický život již skutečnost, kterou lidé zvládli a uskutečnili, nebo je to neuskutečnitelná utopie?

Plný harmonický život bez jakékoli obavy, že zanikne nebo bude rušen, bude až v novém řádu, který Bůh připravil pro člověka až po skončení tohoto lidského věku. Nyní idea harmonického života je konkrétní cestou a přípravou na tuto budoucnost.

ŽIJI LITURGICKY

1. Co se rozumí liturgickým životem katolického křesťana?

Liturgický život je střední cestou mezi dvěma krajnostmi. Mezi činnostmi z náhodných emocí a momentálního nadšení a mezi činnostmi vycházející jen z neživotných a nepodstatných předpisů.

2. Jaký je smysl liturgického života?

Smyslem liturgického života je:

- Boha chválit.
- Bohu děkovat.
- Boha odprošovat za hříchy.
- Boha prosit o milost i časná dobra.

3. Kde všude žije katolický křesťan liturgickým životem?

Katolický křesťan vnáší liturgii do:

- svého soukromého života,
- do života své rodiny,
- do života společenství věřících lidí,
- do veřejného života.

4. Co vše můžeme zahrnout do liturgie soukromého života?

Do liturgie soukromého života můžeme počítat:

- modlitbu,
- cvičení praktických ctností,
- odstraňování špatných náklonností,
- denní přinášení obětí Bohu jak za pokání, tak za vyprošení milostí.

5. Co má společného rodinný život a liturgie?

Rodinný život věřícího katolíka je také životem liturgickým, a to:

- ve společné modlitbě,
- ve vzájemném poučení a pomoci,
- ve vzájemné trpělivosti,
- ve vzájemném praktikování lásky.

6. Jak žijeme liturgický život ve společenství věřících?

Ve společenství věřících je to v první řadě osobní přítomností na mši svaté, na jiných liturgických pobožnostech a setkáních.

Dále fyzická i mravní pomoc na všem, co společenství věřících podniká nebo musí podstoupit.

Osobní zájem a starost nejen o současnou existenci společenství, ale i o jeho budoucnost.

7. Jakým způsobem patří liturgické pojetí života katolického křesťana do veřejného života?

Ať je společenství, ve kterém křesťan musí žít, příznivě nakloněno nebo přímo nepřátelské, i zde žije liturgicky, a to:

- zachovává si zdravé sebevědomí věřícího člověka,
- je si vědom svých chyb a možností,
- je ochoten vždy a prakticky uskutečňovat lásku k bližnímu,
- učí se stále dobře rozlišovat společenské mravní dobro a zlo,
- je také ochoten pro pravdu, pro přirozenou víru a lásku k bližnímu přinášet jakoukoliv oběť.

8. Co je třeba ještě udělat, aby základní myšlenka liturgického pojetí života byla uskutečňována?

Liturgie znamená praktický řád. Je třeba určité požadavky řádu znát a určitý řád tvořit.

9. Jaký liturgický řád je třeba mít v soukromém životě?

Ve vlastním životě je třeba mít:

- vyhrazený čas na modlitbu,
- mít vlastní modlitební knihu,
- při modlitbě se chovat ukázněně a důstojně,
- cvičení ve ctnostech a odstraňování špatných náklonností je třeba konat soustavně a s přehledem,
- oběti a dobré skutky motivovat nadobrobními zájmy, pamatovat na ně během dne, aby se staly součástí života, práce i ostatních starostí.

10. Jaký je liturgický řád v rodině?

Rodinu nespojuje jen společná závislost, náklonnost a manželská láska, ale je třeba ji prakticky žít, podporovat a povznášet do nadpřirozeného řádu. K tomu může pomáhat:

- vyhrazený čas ke společné modlitbě;
- při modlitbě si vytvořit „posvátné prostředí“;
- mít doma na očích kříž, obrazy svatých, anděla strážce;
- společně používat svátostin, vzájemného žehnání, posvěcených předmětů, vody;
- nezanášet byt módním a maloměšťáckým uměním a blahobytem;
- hovořit společně o náboženských věcech, poučovat se navzájem, doplňovat si vzájemně znalosti z katechismu, Písma svatého a další náboženské četby;
- slavit, zvláště s dětmi, liturgická období církevního roku, svátky svatých, svátky křesťanských patronů.

11. Co je míněno slovem „společenství věřících“?

Společenství věřících v základním liturgickém pojetí je farnost v čele s farářem. Dnešní svět však potřebuje další formy křesťanských společenství.

12. Které jsou nebo mohou být další formy křesťanských společenství?

Spontánně vznikají skupiny mladých lidí. Je však třeba, aby i mladé rodiny, zájemci o určitý způsob života, pracovníci na určitém pracovišti, důchodci tvořili vlastní skupiny s úmyslem zachovat a prohloubit svoji víru a žít opravdový křesťanský život.

13. Co máme a co nemáme a co bychom si měli vytvořit?

- Tvoří se společenství „živého růžence“.

- Obnovují se laická sdružení při jednotlivých řeholních řádech.
- Vznikají modlitební společenství podle výzev Panny Marie.
- Měli bychom věnovat více zájmu o obnovení dobrých zpěváckých sborů a varhaníků.
- Společenství, které by se staralo o osamělé lidi a dovedlo je připravit na dobrou smrt.
- Společenství, které by doplňovalo důstojnost katolického pohřbu: společná modlitba, mše svatá, případně i vypravení pohřbu nebo části pohřbu v kostele.
- Modlitební společenství důchodců, zvláště důchodkyní.
- Společenství, které by pomohlo druhým v materiálních potřebách, při stavbě domu, opravách, stěhování, malování atd.
- Společenství, které by se staralo o dostatečný přístup ke knihám a dalšímu vzdělávání v náboženském životě.
- Společenství, které by bylo ochotno pomáhat rodičům v náboženské výuce a výchově dětí.

14. Co je třeba mít vždy na mysli při jakémkoliv formování těchto skupinek?

Liturgicky žít znamená, varovat se extrémních krajností. Proto také tyto skupinky se nesmějí stát samolibou sektou. Vždy je třeba mít na mysli a prakticky uskutečňovat spojení s hierarchickou církví: Svatým otcem, s biskupy, s kněžími a vlastním farářem.

15. Co je farní rada?

Farní rada je tvořena vybranými a volnými aktivními farníky, kteří spolu s farářem se starají o zachování a rozvíjení farnosti jak po stránce hmotné, administrativní a organizační, tak i po stránce duchovní.

OČEKÁVÁNÍ VYKUPITELE

1. **Základem křesťanské víry a nauky je poznání a uznání Ježíše Krista – Vykupitele.**
2. **Nutnost vykoupení** člověka pramení ze skutečnosti, která je známá jako „**hřích prvních lidí**“.
3. **Hřích prvních lidí je skutečnost.** První lidé zhřešili vůči svému Stvořiteli neposlušností a pýchou. Ztratili tak pro sebe i pro své děti milost posvěcující a uvedli na sebe i na své děti trest; bolest a smrt.
4. **Kdy se objevil na naší Zemi první člověk,** obdařený duchovou duší a povoláný k životu s Bohem, nevíme. Může to být doba velmi dlouhá, ale také není třeba za každou cenu hledat hluboko v minulosti a počítat se statisíci lety. Zdravá lidská tradice a seriózní výzkum, který se snaží dobře rozpoznat éru člověka s lidskou duší, nejde dál než několik desítek tisíciletí. Písmo svaté – Starý Zákon – jako autentický zdroj poznání o mravním jednání člověka, nejde také příliš hluboko do minulosti.
5. **Písmo svaté – Bible – Starý Zákon – popisuje hřích prvních lidí takto:**
První lidé, Adam a Eva, byli stvořeni přímo Bohem. Bůh je postavil do rajske zahrady a jako zkoušku oddanosti jim ustanovil jednoduchý zákon. Nesměli jíst ovoce určitého stromu.
Zlý duch, který záviděl člověku Boží přízeň, se pokusil zkazit tento vztah. Podařilo se mu to. Jízlivě nadhodil Evě, proč se bojí utrhnout ovoce zakázaného stromu. Eva poslechla svádění zlého ducha, jedla sama a dala Adamovi; i on jedl.
6. **Vina** nebyla ve velikosti nebo malichernosti skutku, ale v **neposlušnosti**. Lidé stvořeni přímo Bohem a s Bohem se stýkající hned v prvé příležitosti uposlechnou zavrženého Božího nepřítele, uvěří jeho lži. Svým skutkem odmítají poslušnost svému Stvořiteli i Zákonodárci. Byla to stejná pýcha, pro kterou Bohem stvořený duch – anděl – byl zavržen, a stal se zlým duchem – ďáblem.
Trestem lidské neposlušnosti a pýchy je bolest a utrpení v životě. Na konci života je **smrt**. Člověk **ztratil** nadpřirozenou **milost Boží**.
7. Toto vše platilo pro první dvojici lidí, a protože není v moci člověka tento stav zvrátit, **přicházejí potomci Adama a Evy na tento svět poznamenáni dědičnou vinou** a bez milosti posvěcující.
8. Velikost tohoto trestu je už prarodičům zmírněna **světlem naděje**. Bůh slíbil, že tento trest nebude věčný. **Přijde Vykupitel** a člověka z této bídy vysvobodí.
Od této chvíle můžeme **lidské dějiny vidět ve světle očekávání spásy**.
9. Jak se člověk na jedné straně rozvíjel, osídlil zemi, podroboval si svět, kulturně rostl, tak naopak tím více se zatemňoval jeho vztah k Bohu. Upadal do větší a větší neznalosti, bezvýhodnosti a zmatku. Byla to zase Boží dobrota, která zvláštním způsobem nejen udržovala naději, ale postupně připravovala člověka, aby byl schopen přijmout Vykupitele a řídit se jeho učením.
10. **Nositelem zdravé naděje a důvěry v Boha se stává Abrahám a jeho rodina.** Na Boží pokyn opouští rodnou Mezopotámii a přesídlí do Palestiny. Jeho vnuk – **Jakub** – otec dvanácti synů, přesídlí do Egypta. Tam se během několika staletí rozroste tento kmen v početný národ. Čím však je početnější a mocnější, tím více slábne jeho zděděná víra a naděje. Myšlenka na Vykupitele pomalu zaniká.
11. V této kritické době postaví do čela celého společenství Izraele Mojžíše. **Mojžíš je jednou z největších postav předkřesťanské éry.**
Abraham žil v době 1900 až 1700 před Kristem, Mojžíš žije kolem r. 1300 před Kristem.

Mojžíš, veden Duchem Božím, nejprve oddělí společenství Izraele od ostatního pohanského světa. Putují 40 let Sinajskou pouští, než jim Bůh dovolí vstoupit do země, kterou slíbil již praotci Abrahamovi – zemi Kanaan, Palestinu.

12. Na hoře Sinaji dává Bůh skrze Mojžíše

Izraelitům mravní řád, který bude platit až do příchodu Vykupitele. Volné kmenové společenství Izraele organizuje Mojžíš v jednotnou theokratickou strukturu, která je schopna nejen přežít různé katastrofy, ale uchovat jak písemnou, tak ústní tradici, uchovat Zákon i naději skrze pozdější soudce a proroky, až do dne příchodu Vykupitele.

Na území Palestiny Mojžíš nevstoupil. Izraelské kmeny tam uvedl a usadil jeho nástupce **Jozue**, a to asi kolem roku 1250 před Kristem.

13. Důležité osoby a události až po Mojžíše:

První lidé: Adam a Eva.

První zločin: bratrovražda – Kain zabíjí Ábela.

První soud nad světem: trest za hříchy lidí – potopa. Zachrání se jen rodina spravedlivého Noema.

První pýcha člověka z jeho ovládnání přírody: stavba Babylónské věže. Trest: zmatení jazyků a rozptýlení do celého světa.

Abraham a jeho víra a důvěra v Boha. Je ochoten obětovat svého jediného syna Izáka, žádá-li to Bůh.

Jakub, praotec dvanácti kmenů Izraele.

Mojžíš vyvádí Izraelity z Egypta. Uzavírá na Sinaji smlouvu mezi Bohem a Izraelem. Dává Zákon – Thóru.

Jozue – nástupce Mojžíšův – osídluje Palestinu.

14. Společenství izraelských kmenů až do r. 1020 př. Kr. řídí soudci.

Nejnámějšími soudci izraelského lidu jsou: Gedeon, Debora, Samson, Heli, Samuel.

15. Za prvního krále pomazal Samuel Saula.

Byla to pak největší a vrcholná doba Izraele.

Saul 1020-1012 př. Kr.

David 1012- 972 př. Kr.

Šalomoun 972- 932 př. Kr.

16. Již v roce Šalomounovy smrti r. 932 před Kristem se jeho říše rozpadá a vznikají dva státy:

- severní **Izrael** a
- jižní **Judsko**.

17. Severní říše izraelská zanikla v r. 722 př. Kr.,

když hlavní město Samaří bylo dobyt asyrským králem Sargonem II. Obyvatelstvo severní izraelské říše bylo odvečeno do asyrského Ninive do zajetí.

18. Jižní říše judská je zničena r. 586 př. Kr.

dobytím Jeruzaléma a zpusošením Šalomounova chrámu Nabukadnezarem II. Obyvatelstvo Judska je odvečeno do babylónského zajetí.

19. V roce 539. př. Kr. dovolil babylónský král Kýros návrat Judovců do Jeruzaléma.

Judsko se však už nikdy nestalo samostatným státem, ale pouhým vazalem perské říše.

Navrátilci obnovují jeruzalémský chrám, který je r. 515 př. Kr. znovu posvěcen.

Kolem r. 423 př. Kr. přichází z Persie kněz Ezdráš a izraelský lid na jeho popud obnovuje smlouvu s Bohem, jak tomu bylo za časů Abraháma a Mojžíše. Zachovávaný Mojžíšův zákon se stává základním projevem příslušnosti k Vyvolenému lidu Izraele.

20. Od r. 332 př. Kr. do r. 182 př. Kr. je Palestina pod řeckým vlivem.

Za vlády Seleukovců nastává odpad od Mojžíšova zákona. Proti tomu se postaví **Juda Makabejský**. V období r. 142 až 63 př. Kr. si Judsko udrží i určitou politickou svobodu.

21. Od r. 63 př. Kr. je Palestina římskou provincií.

K podstatné změně dochází v letech 66-70 po Kristu, kdy po nezdařeném odboji je **dobyt a zpusošen Jeruzalém i chrám** a izraelský národ rozptýlen do celého světa.

22. Až do doby Šalomounovy je idea očekávání Vykupitele jako obnovitele duchovního vztahu k Bohu víc překrývána přetvářením Izraele z potulných nomádů na národ used-

lých pastýřů a zemědělců, na národ určité kulturní, hospodářské a vojenské výše.

Rozpad Šalomounovy říše je jen důsledek mravního úpadku, který vrcholí zánikem severní izraelské říše r. 722 př. Kr. a vyvrácením Jeruzaléma r. 586 př. Kr.

23. V té době už Bůh neposílá Izraeli vůdce a soudce, ale **proroky**.

Proroci na jedné straně udržují, případně obnovují náboženský život na základě Mojžíšova zákona a bohoslužby v jeruzalémském chrámu. Na druhé straně již Bůh zjevuje, kdy Vykupitel přijde, kde se narodí a jak. Co bude činit a jaký bude jeho pozemský úděl.

Protože člověk nemůže pochopit to, co teprve bude, zvláště když se to týká nadpřirozeného řádu, jsou výroky proroků pro jejich současníky tajemstvím. **Roste však naděje na brzký příchod Vykupitele a šíří se touha po Spasiteli.** To je hlavní smysl poučování proroků.

24. Jména známých proroků jsou:

■ **v severní izraelské říši:**

Eliáš
Elizeus
Ámos
Ozeáš

■ **v jižní judské říši:**

Micheáš
Nahum
Habakuk
Sofoniáš
Baruch
Izaiáš
Jeremiáš

■ **v babylónském zajetí:**

Ezechiel
Daniel

■ **po návratu ze zajetí:**

Aggeus
Zachariáš
Malachiáš
Joel
Abdiáš
Nehemiáš
Ezdráš

25. **Prorocký duch vyhasíná** asi 200 let před Kristem Jako poslední prorok se objevuje **Jan Křtitel**; a to už je současník Vykupitele – Ježíše Krista.

26. Od velké doby Davidovy a Šalomounovy říše není izraelský národ odkázán jen na ústní tradici. Má dost prostředků k rozvíjení a zachování historie a nauky, ale i k prohloubení Božího zjevení. Má vlastní písmo, vlastní školy, kulturu, literaturu, mezinárodní styky s židovskými osadami mimo Palestinu. Také soubor knih Mojžíšova zákona je rozšířen o další inspirované knihy. Jsou to knihy historické, poučné a prorocké. Asi v letech 200 př. Kr. je Starý Zákon přeložen v Alexandrii do řečtiny, do řeči, kterou mluví v tehdejší době celý kulturní svět.

27. Protože prvotním hříchem byl zničen důvěrný vztah Boha Stvořitele k člověku, nemohl člověk sám bez milosti posvěcující, Bohu vyjádřit takovou lásku, jakou nabízí a žádá Vykupitel – Spasitel – Mesiáš – Ježíš Kristus, **žádá Bůh po dobu Starého Zákona spravedlnost.** Člověk bude zachovávat Boží řád – Zákon a Bůh ho bude chránit a povede ho jako vyvolený lid dějinami. Nedodrží-li člověk Zákon, bude trestán.

Věrnost zákonu je starozákonní vyjádření lásky k Bohu. Až přijde Vykupitel, osvobodí věrného Izraelitu od jha tuhého Zákona a nastolí vyšší řád.

To je poučení Starého Zákona.

ŽIVOT JEŽÍŠE KRISTA

1. **Ježíš Kristus přišel na svět** před 2.000 lety.
2. Křesťanská kultura dělí lidské dějiny podle této skutečnosti na dobu před Kristem a na dobu po Kristu.
3. **Ježíš Kristus přijal lidské tělo** a celou lidskou přirozenost **a narodil se z panenské matky – Panny Marie.**
4. Svatý Josef byl zákonným manželem Panny Marie, ale nebyl přirozeným otcem Ježíše Krista.
5. **Ježíš Kristus se narodil v Betlémě**, který je asi 7 km na jih od Jeruzaléma, v době sčítání lidu za římského císaře Augusta.
6. První dva roky prožil s rodiči v Betlémě. Další dva roky byl v Egyptě, kam musela celá rodina uprchnout, protože jeruzalémský král Herodes ukládal o jeho život.
7. Po asi dvouletém pobytu se jeho rodiče vrátili do severní Palestiny, do Nazareta, odkud vlastně vyšli na sčítání lidu před jeho narozením.
8. **V Nazaretě žil Ježíš** ve skrytu a nenápadnosti až **do svých třicátých let.** Bylo to také proto, že mladí židé mohli vstoupit do veřejného života, až když dovršili 30 let svého života.
9. Ve třiceti letech svého života začal Ježíš Kristus naplňovat **první část svého vykupitelského života.** Skoro po celé tři roky chodil po Palestině, vykládal proroky, poučoval a postupně odhaloval skryté Boží pravdy. Dával životní program k dokonalému lidskému životu.
10. **Jako pomocníky, následovníky a zakladatele budoucí církve si vyvolil dvanáct apoštolů.**
11. Svou moc a své poslání **potvrzoval zázraky.** Byla to uzdravení, rozmnožení chlebů, utišení bouře, vzkříšení mrtvých.
12. Toto učitelské období je vystřídáno **druhou částí vykupitelského díla – dostiučiněním** za lidské hříchy nebeskému Otci. V té době již dostatečně ukázal, že není pouhý člověk, ale Bohočlověk, a že jeho nauka není nějaký nový filozofický směr, ale že je to nový život.
13. Apoštolové, učedníci a prostý lid jej začali takto chápat. **Farizeové, učitelé Mojžíšova zákona,** kteří znali prorocké texty mnohem lépe, a mohli snáze pochopit jeho poslání, **jej ale odmítli.** Nepřijali jej jako Bohočlověka ani jako apoštola lásky Boží.
14. Nejen z odporu, ale z nenávisti dali velekněží, farizeové a znalci Zákona Ježíše Krista zajmout, **odsoudili jej na smrt** a předali Ponciu Pilátovi, římskému místodržiteli, aby ho ukřižoval.
15. Tyto události se staly **před židovskými svátky – Velikonocemi** ve čtvrtek a v pátek. Dnes se tyto dny slaví jako Zelený čtvrtek a Velký pátek.
16. Ještě než byl Ježíš Kristus **zajat** pozdě večer ve čtvrtek **v Getsemanské zahradě,** slavil se svými apoštoly poslední večeři. Při ní **ustanovil budoucí oběť mše svaté** a **posvětil apoštoly** k hlásání Evangelia a obětování mše svaté. Apoštol Jidáš nepřijal tento úkol, opustil večeřadlo a zradil Ježíše židům.
17. Ježíš Kristus byl téhož večera Jidášovou zradou zajat v Getsemanské zahradě. **Židovská velerada jej odsoudila jako rouhače.** Pravomoc jej popravít však velerada neměla, musela o to žádat římského prokurátora. Byl jím **Pontius Pilatus.** **U něho obžalovali Ježíše jako buřiče a rebelanta proti římské moci.**

18. Pilát dal nejprve Ježíše Krista zbičovat. Židům to nestačilo, vynesl tedy rozsudek smrti. To se stalo v pátek. **Kristus byl přibit na kříž kolem poledne. Zemřel kolem třetí hodiny odpoledne.**
19. **Ještě téhož dne bylo jeho mrtvé tělo sňato z kříže** a uloženo do blízké hrobky Josefa z Arimatie. Popraviště – Golgota – Kalvárie – bylo hned za hradbami na západní straně starého Jeruzaléma. Tam nedaleko byl i hrob.
20. **Ježíš Kristus** – slíbený **Vykupitel** – skutečně **vykoupil člověka**:
- **životem, utrpením a smrtí** podal nebeskému Otci dostiučinění za hříchy lidstva,
  - **hlásáním Evangelia** dal člověku víru, naději a lásku,
  - **založením církve** dal lidem prostředky ke spáse.
21. **Třetího dne** v časných ranních hodinách v neděli **vstal z mrtvých**. Znamená to, že vlastní silou a mocí se znovu spojila jeho duše s tělem, které už nebylo poznamenáno bolestí a smrtí, ale bylo oslaveno.
22. **Po svém zmrtvýchvstání se Ježíš Kristus už nesetkával se všemi lidmi**, ale jen s některými. Byla to jeho matka, Panna Maria, apoštolové a někteří přátelé a učedníci.
23. Tato setkání netrvala dlouho, 40 dní. Po této době Ježíš Kristus ukončil svoji lidskou přítomnost mezi lidmi a **vstoupil na nebesa**.
24. Po deseti dnech sestupuje na apoštoly Duch svatý. Tím je vykoupení člověka dovršeno.
25. **Tehdy apoštolové pochopili vše, k čemu byli povoláni a co jim bylo svěřeno, opouštějí večeřadlo a vydávají se do světa.**
- Začíná žít a existovat Kristova církev.**

ČTU PÍSMO SVATÉ

1. Co je Písmo svaté – Bible?

Písmo svaté je sbírka knih, které byly napsány z vnuknutí Ducha svatého a jsou církví Kristovou uznávány za „slovo Boží“.

2. V čem spočívá spolupůsobení Ducha svatého?

Spolupůsobení Ducha svatého při sepisování Písma svatého je třeba dobře pochopit.

Duch svatý nediktoval svatopisci text. Svatopisec píše zcela svobodně a vyjadřuje se jako člověk své doby. Duch svatý chrání svatopisce, aby nenapsal nic, co by bylo proti záměrům Božím, a vede jej, aby napomáhal odhalovat tajemství zjevení Boha.

3. Co je inspirace Písma svatého?

Tato zvláštní asistence Ducha svatého při sepisování Písma svatého se nazývá inspirací.

4. Co jsou kanonické knihy?

Kanonickými knihami jsou nazývány knihy Písma svatého, které církev předkládá jako knihy inspirované Duchem svatým.

5. Kolik je kanonických knih Písma svatého?

Katolická církev uznává za kanonické knihy:

- 46 knih Starého Zákona a
- 27 knih Nového Zákona.

6. Které jsou knihy Starého Zákona?

1.	I. kniha Mojžíšova – Genesis	Gn
2.	II. kniha Mojžíšova – Exodus	Ex
3.	III. kniha Mojžíšova – Leviticus	Lv
4.	IV. kniha Mojžíšova – Numeri	Nm
5.	V. kniha Mojžíšova – Deuteronomium	Dt
6.	Jozue	Joz
7.	Knihy Soudců	Sd
8.	Rút	Rt
9.	I. kniha Samuelova	1 Sam
10.	II. kniha Samuelova	2 Sam
11.	I. kniha Královská	1 Král

12.	II. kniha Královská	2 Král
13.	I. kniha Kronik (I. Paralipomenon)	1 Kron (1 Par)
14.	II. kniha Kronik (II. Paralipomenon)	2 Kron (2 Par)
15.	Knihy Ezdrášova	Ezd
16.	Knihy Nehemiášova	Neh
17.	Knihy Tobiáš	Tob
18.	Knihy Judit	Jdt
19.	Knihy Ester	Est
20.	Knihy Jób	Job
21.	Knihy žalmů	Ž
22.	Knihy Přísloví	Př
23.	Knihy Kazatel	Kaz
24.	Knihy Píseň písní (Velepíseň)	Pís (Velp)
25.	Knihy Moudrosti	Mdr
26.	Knihy Sirachovcova	Sir
27.	Knihy Izaiášova	Iz
28.	Knihy Jeremiášova	Jer
29.	Knihy Jeremiášův žalozpěv (Pláč)	Pláč
30.	Knihy Baruchova	Bar
31.	Knihy Ezechielova	Ez
32.	Knihy Danielova	Dan
33.	Knihy Ozeášova	Oz
34.	Knihy Joelova	Joel
35.	Knihy Ámosova	Am
36.	Knihy Abdiášova	Abd
37.	Knihy Jonášova	Jon
38.	Knihy Micheášova	Mich
39.	Knihy Nahumova	Nah
40.	Knihy Habakukova (Knihy Abakukova)	Hab (Abak)
41.	Knihy Sofoniášova	Sof
42.	Knihy Aggeova	Agg
43.	Knihy Zachariášova	Zach
44.	Knihy Malachiášova	Mal
45.	I. kniha Makabejská	1 Mak
46.	II. kniha Makabejská	2 Mak

7. Které jsou knihy Nového Zákona?

1.	Evangelium podle Matouše	Mt
2.	Evangelium podle Marka	Mk
3.	Evangelium podle Lukáše	Lk
4.	Evangelium podle Jana	Jan
5.	Skutky apoštolů	Sk
6.	List apoštola Pavla Římanům	Řím
7.	I. list apoštola Pavla Korintánům	1 Kor
8.	II. list apoštola Pavla Korintánům	2 Kor
9.	List apoštola Pavla Galaťanům	Gal
10.	List apoštola Pavla Efesanům	Ef
11.	List apoštola Pavla Filipánům	Fil

12.	List apoštola Pavla Kolosanům	Kol
13.	I. list apoštola Pavla Soluňanům (I. list apoštola Pavla Thessaloni-(1 Thes) čanům)	1 Sol
14.	II. list apoštola Pavla Soluňanům (II. list apoštola Pavla Thessaloni-(2 Thes) čanům)	2 Sol
15.	I. list apoštola Pavla Timotejovi	1 Tim
16.	II. list apoštola Pavla Timotejovi	2 Tim
17.	List apoštola Pavla Titovi	Tit
18.	List apoštola Pavla Filemonovi	Filem
19.	List apoštola Pavla židům	Žid
20.	List apoštola Jakuba	Jak
21.	I. list apoštola Petra	1 Petr
22.	II. list apoštola Petra	2 Petr
23.	I. list apoštola Jana	1 Jan
24.	II. list apoštola Jana	2 Jan
25.	III. list apoštola Jana	3 Jan
26.	List apoštola Judy	Jd
27.	Zjevení apoštola Jana	Zj

8. Kdy byly knihy Písma svatého napsány?

Nejstarší knihy, tj. pět knih Mojžíšových, byly napsány již ve 12. nebo 13. století před Kristem. Poslední kniha Nového Zákona – Zjevení svatého apoštola Jana – byla napsána kolem r. 95 po Kristu.

9. Jak je vyjádřen stručně a výstižně smysl Písma svatého?

Na tuto otázku odpověděl sv. Pavel v listě Římanům (Řím 15,4):

„Všecko totiž, co kdysi bylo napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z Písma čerpali vytrvalost a povzbuzení, a tak měli naději.“

Ve druhém listu Timotejovi (2 Tim 3,15-17) vysvětluje charakter Písma svatého:

„Od dětství znáš knihy Písma svatého; ty tě mohou naučit moudrosti, abys dosáhl spásy skrze víru v Krista Ježíše. Všechno, co je v nich napsáno, Bohem je vdechnuto, a hodí se k poučování a vychovávání ke spravedlnosti. Tak je potom Boží muž, jak má být, důkladně vyzbrojený pro každé dobré dílo.“

10. O četbu Písma svatého je opravdu velký zájem, ale velká většina lidí zůstane bezradně stát hned na počátku, když otevře Písmo. Každý ihned pozná, že je to naprosto jiná kniha, než jaké se prodávají v knihkupectví.

Aby Písmo svaté bylo pro nás tím, co doporučuje svatý Pavel, je třeba si ujasnit hned na začátku určité podstatné věci.

11. Co nemůžeme od Písma svatého očekávat?

- Písmo svaté **není učebnice** křesťanství v tom smyslu, že ji přečtu, nastuduji, naučím se nazpaměť, a jsem křesťan. Písmo svaté nelze chápat jako učebnici cizího jazyka nebo historie nebo i světového názoru.
- Písmo svaté **není zjednodušený trestní zákoník**, který jednoznačně a paušálně neosobně vypočítává, co je dobrý skutek a co je hřích.
- Písmo svaté **není učebnicí prehistorie ani přírodních věd**, i když zasahuje do těchto oborů. Svatopisec odpovídá také na tyto otázky, ale ne z hlediska lidských věd. V první řadě ukazuje na Boha Stvořitele a jeho dobrotu. Popis a vysvětlení přírodních otázek dává tak, jak jeho současná doba na ně odpovídala.

12. Co je Písmo svaté?

Bůh se zjevoval a zjevuje stále. Jeden způsob, jak se Bůh dává poznat, je Písmo svaté. *„Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil v minulosti Bůh k našim předkům...“* (Žid 1,1)

Ze strany Boží je Písmo svaté **zjevení samotného Boha**. To znamená, že se Bůh dává poznat člověku. **Z naší strany** je Písmo svaté **setkání s Bohem**. Toto setkání není však na pouhém poznání skrze smysly, ale skrze zvláštní vlastnost = víru.

První dar víry je, že člověk ví, že Bůh je. **Písmo svaté jako jedna z cest**, kterou se Bůh dává poznat, nám pak ukazuje, jaký Bůh je.

Dále nás Písmo svaté vybízí, abychom v něho nejen uvěřili, ale jemu důvěřovali, chtěli ho mít rádi a abychom po celý život k němu směřovali.

Z těchto základních myšlenek vyplývá náš vztah k Písmu svatému. **Lidé, kteří nepřijali zjevení se Boha lidem, nemohou porozumět Písmu svatému.**

Písmo svaté je:

- **cestou**, jak poznávat Boha, jaký je,
- **modlitbou**, kterou děkujeme za Boží lásku k člověku,
- **budováním pevné jistoty života**, která se neopírá jen o vlastní síly a schopnosti, ale o Boha, který bez

prestání člověka miluje, ale i účinně vede k absolutnímu štěstí a k blaženosti,

- **soudcem**, který tříbí naše postoje, úmysly a rozhodnutí, jaká je v nich láska: zda jen sobecká, jen k sobě, nebo k druhým a k Bohu.

13. Na co je třeba pamatovat při četbě Písma svatého?

Čteme-li soustavně Písmo svaté, vidíme, jak člověk stále potřebuje Boží pomoc a pomoc druhých lidí. Na jedné straně vidíme, k jak nesmírné důstojnosti jsme povoláni, a na druhé straně prožíváme svoji slabost a nemohoucnost.

Tu právě čteme o Ježíši Kristu, a vždy se ptáme, jak by v té situaci jednal a smýšlel Kristus.

Četbou Písma nechceme jen rozšiřovat své rozumové znalosti – bylo by to pouhé studium.

Nechceme ani jen vyhledávat jakýsi druh dokonalého života, odpovídajícího našim sklonům a povaze. Bylo by to jen cvičení vůle – určitá kázeň, ale zdaleka ještě ne to, co Bůh od nás očekává.

Do četby Písma svatého chceme zapojit celou svoji bytost:

- rozum a vůli,
- své smysly, city a nálady,
- svůj všední život a povolání.

Jak z četby Písma svatého poznáváme Boha, zvláště Ježíše Krista, tak také chceme celým životem uskutečnit jednání a smýšlení Ježíše Krista.

„Ale vy žijete už ne podle těla, nýbrž podle Ducha, jestliže skutečně ve vás přebývá Duch Boží. Kdo totiž nemá Kristova ducha, ten není jeho“ (Řím 8,9).

„Kdo totiž tvrdí, že v něm zůstává (totiž v Kristu – Bohu), má se i sám chovat tak, jak se choval on“ (1 Jan 2,6).

14. Písmo svaté a modlitba?

Četbou Písma svatého se chceme modlit. **Chceme v první řadě slyšet Boha. Umět mlčet. Umět se dívat.**

Když se modlíme sami nebo ve shromáždění věřících, je naše modlitba často jen opakováním našich starostí, tužeb a přání. Mluvíme o tom, čeho jsme plni. Nedovedeme, nebo si to ani neuvědomujeme, že bychom toto všechno měli nechat někde

stranou, abychom v mlčení a údivu se starozákonními proroky, s Pannou Marií, apoštolů a se všemi svatými dovedli říci: *„Mluv, Pane, tvůj služebník poslouchá“ (1 Sam 3,10).*

Chceme se modlit modlitbou děkovné lásky. Chceme mít radost z Boží blízkosti a chceme se připojovat k Božím zájmům o člověka a celý stvořený svět. *„My jsme poznali lásku, jakou má Bůh k nám, a uvěřili jsme v ni. Bůh je láska; kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm“ (1 Jan 4,16).*

15. Jak prakticky číst Písmo svaté?

Každý čtenář má svůj způsob četby a svůj osobní přístup k přečtenému. Písmo svaté však není obyčejnou knihou, a tak také, aby četba Písma svatého byla vskutku četbou Písma, je pro to třeba udělat něco víc.

■ Základní doporučení:

- Vyhradit si základní čas v rozmezí jednoho týdne na četbu Písma svatého.
- Mít při četbě Písma svatého při ruce poznámkový blok.

■ Vlastní četba Písma svatého:

- Začít soustředěním a modlitbou.
- Pomalu číst určitou stať.
- Zaujme-li nás něco, zůstat u toho, nepokračovat dále.
- Je-li to nějaká skutečnost ze života Krista Pána, dívat se na ni.
- Je-li to myšlenka, snažit se ji pochopit. Ptát se, zapojit se do ní, co už jsme prožili, co už známe, co bychom chtěli být, jak bychom chtěli žít.

■ Do poznámkového bloku si poznamenat:

- Datum
- Obsah přečteného – nadpis.
- Co k tomu mám já.
- Čemu nerozumím.
- Udělat si určitý praktický závěr nebo odhodlání, postoj apod.
- Na závěr poděkovat v modlitbě.

16. Jaký vzniká další požadavek při soustavné četbě Písma svatého?

Při soustavné četbě Písma svatého poznáme po nějakém čase, že k dalšímu a hlubšímu poznání a smyslu Písma svatého nám samotné Písmo samotné nestačí.

Pokud jde o poznání událostí a dějin, je třeba sáhnout po dalších knihách, které podrobněji popisují krajinu, dějiny, zvyky, historické a biblické doby a situace.

Pokud jde o hlubší poznání Božího zjevení, nelze tu spoléhat jen na vlastní síly a schopnosti. Budme si především vědomi toho, že jak se nám na jedné straně dostalo z Boží strany nesmírného daru a vyznamenání, že smíme Boha poznávat a mít ho rádi, tak na druhé straně nás to nijak neopravňuje k namyšlenosti, že náš rozum už všechno pochopil a že už všemu rozumíme, že nám už nikdo k tomu nemá, co říci.

„Budme si však především vědomi toho, že žádný výrok z Písma není ponechám ničím soukromému výkladu. Proroctví přece nikdy nebylo proneseno proto, že by to chtěl nějaký člověk, nýbrž svatí lidé oznamovali Boží výroky, protože je k tomu pudil Duch svatý“ (2 Petr 1,20-21).

Věříme, že Písmo svaté je inspirováno přímo Bohem, proto také jen Bůh může dát přesný výklad určitých míst. Kristus tak často vykládal těžká místa ze starozákonních proroků. Poučoval posluchače a hlavně své apoštoly. Apoštolům mnohokrát a mnoha způsoby vštěpoval celou radostnou zvěst evangelia proto, aby byli nejen dědici, ale i prověřenými vykladači jeho nauky.

Církvi postavené na apoštolech a jejich apoštolském učení mimo jiné slíbil stálou ochranu Ducha svatého, aby se neuchýlila od správného výkladu.

Autentický výklad Božích výroků v dějinách byl svěřen Kristově církvi. Tak není výklad obtížných míst Božích výroků ponechán bez vysvětlení, ani však tato vysvětlení nejsou ponechána na odpovědnosti jednotlivce nebo soukromé osobě. Vysvětluje je a za ně odpovídá Církev.

Dobře to pochopme, a uvidíme, že Boží dobrota a moudrost nám tímto způsobem zaručuje věrohodný výklad a správné pochopení skutečných Božích úmyslů. Celá dvoutisíciletá tradice výkladů a praxe církve chrání od omylu a zmatku a dává jednotlivci více jistoty, než sebeduchaplnější názor soukromého jednotlivce.

„Tak vám to psal i náš milovaný bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána, a mluví o tom ve všech listech. Jsou v nich ovšem místa, kterým není snadno rozumět a lidé nevědomí a neustálení to překrucují –

dělají to tak s Písmem vůbec – ke své vlastní zkáze“ (2 Petr 3,15-16).

17. Jaký je vztah prvokřesťanských církví a pravoslaví k Písmu svatému?

Odpověď je jednoduchá. V podstatě je Písmo svaté chápáno stejně jako v katolické církvi mimo určité rozdíly ve výčtu kanonických knih.

18. Jaký je vztah protestantských církví k Písmu svatému?

Reformace přecenila autoritu Bible, aby mohla snížit autoritu učitelského úřadu církve. Snažila se také zařadit katolickou církev do stejné řady s ostatními křesťanskými církvemi. Základní postoj k Písmu svatému je v tom, že každý čtenář je sám sobě autoritou k správnému výkladu a pochopení. Protože není uznávána žádná autentická a nadřazená autorita, je tolik výkladů a tolik „pravd“, kolik je čtenářů. Bible tedy nespojuje, ale rozděluje. V tomto smyslu je mezi katolickou církví a protestantismem nespojitelná propast.

19. Jaký je postoj sekularizované společnosti a nepřátel víry vůči Bibli?

Sekularizovaná společnost neuznává zvláštní asistenci Boží při sepisování i při četbě Písma svatého. Protože tu není víra v Boží zjevení, není ani pochopení, co vlastně Písmo je. Bible je pro tyto lidi souborem starověkých mýtů a legend, které netřeba brát vážně. Bible je přiřazována ke starověkým spisům a studována jen jako starověký dokument.

20. Písmo svaté a společenství věřících?

„Proto už nejste cizinci a přistěhovalci, nýbrž spoluobčané ostatních křesťanů a členů Boží rodiny. Jste jako budova: její základy jsou apoštolové a kazatelé, mluvící pod vlivem vnuknutí, a Kristus Ježíš je hlavní kámen v rohu stavby. On působí, že v té stavbě je všechno pevně spojeno dohromady a že tak z ní vyrůstá svatý chrám Boží. Protože jste spojeni s Kristem, tvoříte i vy působením Ducha svatého část onoho Božího příbytku“ (Ef 2,19-22).

